Ժ· ՏԱՐԻ 2741 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 12 ԱՐԵԳ 4385 20 ՄԱՐՏ 1893 14 ՐԱՄԱԶԱՆ 1310 ՇԱԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան արծաթ	150
» »	Վեցամսեայ	» »	75
» »	Եռամսեայ		40
Օտար երկիրներ.	Տարեկան	Ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ		28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր [illegible]	Տարեկան	Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը [illegible]		Ղրուշ	50

Խմբագրութեանս ուղղուած [illegible] ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՄԱՐՏ 20/1 ԱՊՐԻԼ 1893

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ԱՅԼ ԱՌԱԿ ԼՈՒԱՐՈՒՔ

Արաբկիրի մէջ կրօնափոխութեան պատճառ ցոյց կուտար Արաբկիրցի մը՝ չգոյութիւնն Առաջնորդի։

Ուրիշ Արաբկիրցի մը, ոչ նուազ վստահելի, բոլորովին տարբեր պատմութիւն մը կ'ընէ մեզ։

Եւ ի՛նչ ծածկենք մեղքերնիս, այս երկքի պատմութիւն աւելի հաւանական կը թուի մեզ։

Տեսէք ի՛նչ կ'ըսէ·

«Ոմանք մեծատունք Արաբկիրցի Հայոց տետրակէն զիրենք կը հանեն և Բողոքականաց տետրակը կ'արձանագրեն՝ ոչ թէ վասն զի Առաջնորդ չկայ, այլ վասն զի Պէտէլթէն իրենց վրայ մաս մը կ'իյնայ՝ աղքատաց հաշուոյն։»

Յայտնի է թէ կառավարութիւնն անխտիր ամէն արուէ Պէտէլթի տուրք կ'առնու։ Բայց կառավարութիւնը մարդասիրաբար և գործնականօրէն թոյլտուութիւն ըրած է որ իւրաքանչիւր հասարակութիւն իր մէջ հաւաքէ, անկարողներն, որբերն, և այլն, ի բաց առեալ, և ասոնց բաժինն հասարակութեան քիչ շատ բարեկեցիկ անհատներուն վրայ բարդելով ըստ աստիճանի։ Ասիկա ընդհանուր և պատուական սովորութիւն մ'է ամէն գաւառաց մէջ։

Միայն Արաբկիրի կարգ մը անշահ և անօգուտ հարուստք, ընդհանուր կանոնէն բացառութիւն մ'ըլլալ ուզելով, կը դժկամակին այս մարդասիրական թեթեւ բեռը կրել, և փոխանակ քանի մը որբերու և աղքատներու բաժինը վճարելու, նախամեծար կը համարին մտնել փոքրաթիւ հասարակութեան մը մէջ, ուր հասարակային բեռ չկայ գրեթէ։

Այս խրոխութիւն չափազանց նուաստ գաղափար մը կուտայ այս մարդոց բարեգործական և հանրային ոգւոյն վրայ, համերաշխութեան և մարդասիրութեան զգացմանց վրայ։ Բայց չպացուցանէր թէ վիճակի մը ո՛ և իցէ պատճառաւ մի քանի ամիս առանց Առաջնորդի մնալուն հետեւանքն ըլլայ ընդհանուր կրօնափոխութիւն։

Մերիններուն այս հոգեկան վիճակին համար սիրտ էրած նամակագիրն, այս տեղեկութիւնը մեզ հաղորդելէն ետեւ, կը դառնայ հետեւեալ իրաւացի դիտողութիւններն ընելու, զորս նոյնութեամբ ի մէջ կը բերենք·

«Մեր ազգին հարուստները կա՛մ բոլորովին անօգուտ են իրենց հասարակութեան բայց մեծարուիլ կ'ուզեն, կամ այնքան ժլատ են որ մինչեւ գերեզմանէ անդին իսկ իրենց հասարակութեան կը խնայեն ամենադոյզն բան մը կտակել, (ողորմութիւն զոր գործել ամենէն դիւրինն է)։ Մեր ազգին հարուստները կ'ըսեմ, որ ճարտարութենէ ու ճարպկութենէ աւելի կամ ո՛ և իցէ միջոցներով հարստացած են կամ բախտէն չփացած, և ոչ սակայ աղքատին իսկ իրաւունքն անտեսելով բան մը դիզած մարդիկ են։ Հարուստներ որք ամեն ճամբայ բարի կը համարին, և աղքատին բաժին եղած բեռնէն կռնակ դարձնելու համար, կռնակնին Բողոքականին կամ Բաժերային կուտան՝ երկուքն ալ Հայոց Եկեղեցւոյն։

«Հետեւա՞նք.—Աղքատը կը նեղուի՝ իր ազգակցաց ու կրօնակցաց իսկ այս շահամոլութենէն կամ անտարբերութենէն։ Միսիոնարն ու Բաժերան իրենց շահածին վրայ կը պարծին։ Պարզամիտ փրոփականտաներն ալ փարա կուտան կը վարձատրեն։»

Շիտակը խօսելով, մեր Պոլսեցի հարուստներն սքանչելի օրինակներ տուած չունին իրենց գաւառացի դասակիցներուն։ Պոլսոյ հարուստներն անշուշտ աւելի ընչաւէտ են քան գաւառաբնակ երեւելիներն, անոնցմէ աւելի բարեկիրթ են կամ ըլլալ կը կարծուին, անոնցմէ աւելի տեղեակ են կամ կրնան ըլլալ քաղաքակիրթ հասարակութեանց մէջ մեծատանց պարտաւորութիւններուն։ Եւ սակայն, ո՞ւր են Պոլսոյ մէջ Պոլսոյ հարուստներուն մարդասիրական երեւելի գործերը։ Ներսէս Պատրիարքի օրէն ի վեր է որ Հիւանդանոցի վերաշինութեան խօսքը կ'ընէին, և այս մէկ գործն ալ շէնքով շնորհքով ի գլուխ հանել չկրցան տակաւին։ Անշուշտ խնդակցութեան արժանի են այն Հոգաբարձուք որք իրենց դրամը չխնայեցին։ Բայց ուրիշ հարուստնե՞ր, անոնք որ տրուած խոստումներ չգործադրեցին, կամ բան մը ո՛չ խոստացան ո՛չ տուին։ Զգացին թէ գո՛նէ այս գործը պատուաւորապէս ի գլուխ հանել իրենց ամենուն պարտականութիւնն է։ Մանր մունր մարդիկ համեմատաբար աւելի տուին քան ջոջերն։ Այո՛, Պոլսոյ հարուստք օրինակելի ընթացք մը չունին։ Բայց այս Արաբկիրցի հարուստներուն տարեկան քանի մը մէճիտ աղքատաց բաժին չվճարելու համար կրօնափոխ ըլլալն ամենէն գձուձ վիճակն է գուցէ ուր մարդ կարենայ իյնալ՝ երբ մանաւանդ տուր հացի կարօտ խեղճութեան մէջ չէ։

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ԿԻՍԿԱՏԱՐ ՄԱՍԵՐԸ

Անցեալ օր ծանուցինք թէ Քաղաքական Ժողովը Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան հետ խորհրդակցած է այս հաստատութեան թերի մնացեալ մասանց շինութիւնն յառաջ տանելու համար։

Կ'արժէ ուրեմն յիշեցնել թէ Հիւանդանոցին ցարդ շինուած մասերն են Ցիմարանոցն, Անկելանոցն և խոհարանն։ Դեռ պիտի շինուին Հիւանդարանն, Որբանոցն, լուացարանը, բաղնիքն, եւ եկեղեցին։

Հիւանդներն այժմ տեղաւորուած են Ցիմարանոցի վերի յարկը։ Կին հիւանդներուն մասնաւոր յարկ մը տրուած է Անկելանոցին մէջ։ Մոմարանն Ցիմարանոցին տակը զետեղուած է։ Որբերուն մէկ մասն Անկելանոցին մէջ դրուած են, մէկ մասը Ս. Յակոբայ վանքին մէջ։ Գրեթէ ո՛չ ոք իր տեղն է հիմակ։

Հիւանդներուն արդի դիրքը շատ անյարմար է։ Շէնքը նոր, հաստատուն, տոկուն, ընդարձակ և օդասուն։ Բայց ցիմարներուն մերձաւորութիւնը չափազանց անհանգիստ կ'ընէ հիւանդներն։ Եւ արդէն կարելի չէ որ Ցիմարանոցի շէնք մը գոհացնէ բուն Հիւանդարանի պահանջները։

Կը լսենք թէ Տքթ. Նազովբեան իր տեղեկագրով շատ ազդուապէս պնդած է հիւանդաց արդի տեղւոյն մեծամեծ անպատեհութեանց վրայ, և ստիպմամբ խնդրած է փութացնել բուն Հիւանդարանի շինութիւնը։

Հետեւաբար, տեղի կայ երրորդ մեծ շէնքի մը կառուցման, որոյ մէկ մասն արանց, միւս մասը կանանց հիւանդարան ըլլայ, գիտական արդի պահանջմանց համեմատ յօրինուած։ Լուացարանի և բաղնիքի լաւ շէնքի մը կառուցման ձեռնարկուած էր ճարտարապետութեամբ Յովսէփ Ազնաւուրի· բայց կը լսենք թէ Յակոբեան Միքայէլ և Կիւմիւշկէրտան Տիգրան էֆ·ներու հրաժարման վրայ ընդհատուեր է։ Ուրվհետեւ այս հրաժարականք բացարձակ մերժուած են Ազգ. Վարչութենէն իբրեւ «իսպառ անընդունելի», յուսալի է որ գեղեցիկ եղանակին մէջ վերսկսի այս պիտանի շէնքին շարունակումը։ Բայց դեռ կը մնան Որբանոցը, զոր Արհեստանոցի ձեւով շինելու խորհուրդ կար, և բուեցաւ թէ Աբիկ էֆ. Ունճեան պիտի առաջաձեռնէ այս կարեւոր շէնքին կառուցման ծախքն, և եկեղեցին, որ թէպէտ ամենէն ետքի գործն է, զի վերջապէս արդի մատուռը ժամանակ մ'ալ կրնայ տեւել, բայց առանց բարեգործական մեծ հաստատութեան մը անհրաժեշտ մէկ մասը կը կազմէ ի վաղուց անտի։ Զմոռնանք նշանակել նաեւ թէ վարչային պաշտօնէից տեղաւորման և հիւրերու ընդունելութեան համար ալ սենեակներու շարք մը պէտք է, զոր նոր շէնքերուն ո՛ և իցէ մէկ կողմը հաստատել պէտք կ'ըլլայ, եթէ չուզուի զատ բան մ'ընել։

Այս համառօտ նկարագրէն կ'երեւի ուրեմն թէ Հիւանդանոցին շինուած մասէն շատ աւելի շինուելիք կայ։

Աւելի քան երբեք տեղն է հարցունելու. Ո՞ւր են մեր հարուստները։

ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Ուշադրութիւն կը հրաւիրենք Այնթապի Թղթակցութեան վրայ որ հրատարակեցաւ մեր երեկի թուով, և Եդեսիոյ Թղթակցութեան վրայ որ մեր վերջին երկու թիւերով երեւցաւ· (Տարեկան Տեսութիւն)։ Ասոնք օրինակելի թղթակցութիւններ են, ընտիր թէ՛ պարունակութեամբ և թէ գրելու կերպիւ, և կրնան օգտակար ըլլալ գաւառներէն լրագրերու գրել փափաքողներուն։ Հիւթալից և բազմակողմանի այս թղթակցութեանց մէջ շահագրգիռ ոչ սակաւ խնդիրներ յիշուած և լուսաբանուած են՝ հակիրճ, ամփոփ և խնամոտ լեզուաւ, և գրողներն անշուշտ կրած են այն ներքին գոհունակութիւն զոր լաւ գործ մը կատարող ամեն ոք բնական է որ զգայ։ Գաւառային կեանք և արարք շատ նկատմամբք արժանի են գրուելու պարզուելու· բայց գրելու կերպն, ընթերցողները շահագրգռելու արուեստը պէտք է գիտնալ։ Խնդակցելով այս երկու պատուարժան թղթակիցներու, ջերմապէս կը բաղձանք անոնց թիւը տարուէ տարի աւելցած տեսնել։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆՔ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Պ. Ռիպոյի Նախարարութեան հրաժարման վրայ չպիտի խօսինք։ Դեռ անցեալ օր կ'ըսէինք թէ շատ չանցած այսպիսի հրաժարական մը տեղի կրնայ ունենալ. զի շատ մը տարբեր, նոյն իսկ Հանրապետականաց մէջ, իրեն դէմ յարուցած էր Պ. Պ. Ռիպոյի և Պուրժուայի վարչութիւնն։ Ասոնց դէմ դարձողներուն մէջ ո՛չ նուազ բուռն եռանդ կը ցուցնէին այն խորհրդարանականք որք իբրեւ կաշառակեր դատի ենթարկուած էին նոյն վարչութեան ձեռամբ։ Դեռ անցեալ օր Պ. Պ. Ռուվիէ և Ժիւլ Ռոշ Երեսփ. Ժողովոյ մէջ աղւելի ցոյց մ'ըրին զիրենք վայրապար լքող և անիրաւաբար դատարանի առջեւ զրկող այս նախկին պաշտօնակիցներու դէմ։

⁂

Աւելի օգտակար բանի մը վրայ պիտի խօսինք այսօր։

Երեսփ· Ժողովը նոր օրէնք մը հաստատեց, որ ժամանակին պահանջմանց համեմատ կը փոփոխէ 1867ի օրէնքն՝ առեւտրական ընկերութեանց վրայ։

Նոր օրէնքով, այս ընկերութիւնք մինչեւ 25 ֆր·ի բաժնեթուղթ պիտի կրնան հանել, մինչ ցարդ վարը բաժնեթուղթ մը առնուազն 100 ֆր·ի կ'ըլլար՝ 200,000 ֆր· դրամագլխի համար, և 500 ֆր·ի, նոյն գումարէն աւելի դրամագլխոյ մը համար։

Այս բարեփոխում ի վաղուց կը պահանջուէր։ Շահաւոր գործոց բաժնեթղթերուն խոնարհ դասակարգերուն մէջ ծաւալման արգելք կար։ Եւ արդէն 50 և 25 ֆր·նոց օտար թուղթեր ողողած են ֆրանսական հրապարակն։ Ինչո՞ւ համար ֆրանսական գործերու մէջ ալ դրամագլուխն այսպիսի ստորաբաժանումներ չունենայ։

Նոյն օրէնքով, առեւտրական ընկերութեանց կազմութեան նոր դիւրութիւնք կը տրուին, անգլիական նոր օրէնքին մօտեցնելով ֆրանսականը։

Տոկոսի Սակ

Երեսփ· Ժողովը որոշեց նաեւ որ օրինական տոկոսի սակն այսուհետեւ 100ին 4 ըլլայ քաղաքային կամ պարզ առնելիքներու մէջ, և 100ին 5, առեւտրական գործողութեանց մէջ։ 1807ի ֆրանսական օրէնք մը 100ին 5 և 6 կ'որոշէր այս օրինական սակեր։ Բայց դարուս սկիզբէն ի վեր դրամին վարձքը մեծապէս իջած է։ Արդի ժամանակիս մէջ մանաւանդ դրամագլխոց առատութիւնն և գործոց համեմատական սակաւութիւնը մանաւորապէս իջուցած են սովորական տոկոսի չափն։ Այս գործածական տոկոսին և պաշտօնական տոկոսին մէջ տարբերութիւնն [illegible] աչքի կը զարնէր։ Երեսփ· Ժողովը այս տարբերութիւնը կը պակսեցնէ մի քիչ, և միեւնոյն ժամանակ կը հաստատէ պաշտօնական տոկոսի մը պէտքը, մինչ կան տնտեսագէտներ որք այս կէտն օրինօք ճշդելու այնքան պէտք չեն տեսներ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ տասնամեայ վիճակին վրայ քննութիւն մը կատարեց կառավարութիւնն անցեալ տարւոյ մէջ, և արդիւնքը վեր ի վերոյ հրատարակեցաւ այս օրերս։ Վերջին տասնամեակին մէջ ֆրանսական երկրագործութիւնն ո՛չ միայն ետ չէ մնացած նախընթաց տասնամեակէն, այլ և իր յառաջդիմութեանց շնորհիւ, կրցած է գիներու անկման տեղը լեցունել։ Ֆրանսայի երկրագործական բերքերուն ամբողջութիւնը 16 միլիառ ֆր· կը հաշուի, այսպէս բաժնեալ· Արմտիք երեք ու կէս միլիառ ֆր· գետնախնձոր 700 միլիոն ֆր· բանջարեղէնք 350 միլիոն· պտուղներ 280 միլիոն· ճակնդեղ 187 միլիոն· դանազան հունտեր 675 միլիոն· գինի երկու միլիառ 400 միլիոն· խնձորի գինի 315· կաթ մէկ միլիառ 200 միլիոն· միս մէկ միլիառ· փայտ 360· կանեփ և վուշ 50· ծխախոտ և հմուլ (գարեջրոյ մէջ դրուած բոյս) 50· ձի և չուն 18· հաւկիթ 428· հաւեղէն 4· բուրդ 118· մետաքս 30· մեղր և մոմ 500· պանիր և կարագ 430 միլիոն ֆր.ի արժողութեամբ։

Ֆրանսական երկրագործութեան յառաջդիմութեան վրայ գաղափար մ'ունենալու համար կը բաւէ յիշել թէ 1790ին այս բերքերու ամբողջութիւնն երկուք ու կէս միլիառ միայն կը հաշուէր, և 1862ին եօթն միլիառ։ Հիմակ այդ վերջին թիւ կրկնապատկած է։ Տեղ տեղ մշակութիւնք ընդարձակուած են, ուրիշ տեղեր՝ մանաւանդ արմտիքի և գինիի մասին՝ արուեստին կատարելութեամբ աւելցած են բերքերն։ Թէպէտ Ալզաս Լօռէնը կորուսած, բայց Ֆրանսա այսօր չորս միլիոն էքթառ աւելի հող կը մշակէ քան 50 տարի յառաջ։ (Մէկ էքթառ = 10 հազար քառ· մեթր։) Ֆրանսայի հողն 52,840,000 էքթառ է, յորմէ 43 միլիոն 338,000ը մշակութեան ներքեւ է։

Հարիւր տարի յառաջ, Ֆրանսայի բնակիչք երեսուն միլիոն էին, և երկրագործութեան արտադրութիւնն էր ի մէջ այլոց 550 միլիոն քիլօ միս, եւ 30 հարիւրալիտր ցորեն, (մէկ հարիւրալիտր=78 քաշ)։ Այսօր 38 միլիոն բնակիչ ունի, և կ'արտադրէ մէկ միլիառ 186 միլիոն քիլօ միս և 100 միլիոն հարիւրալիտր ցորեն։ Ֆրանսա ասո՛նք ալ կ'արտադրէ՝ անհամար վէպերէն զատ։

ՄԵԾ ՊԱՀՈՑ առթիւ Փարիզի եկեղեցիներն այս տարի ուրիշ տարիներէ ոչ նուազ բազմութեամբ լի են, և ընտիր դասակարգերն՝ երկու սեռէ՝ կը փութան օրուան մեծ քարոզիչները լսելու, որք օրուան դիւցազունք կրնան նկատուիլ. զի ամենէն աշխարհիկ թերթերն անգամ անոնց անձերուն և քարոզներուն նկարագրութեամբ կը զբաղին։ Ամենէն հարուստ ընտանիքներն և ամենէն աղքատներն հաւասարապէս ջերմեռանդութիւն կը ցուցնեն, թէպէտ սիրտերն Աստուած միայն գիտէ։ Քրիստոնէութիւն ըլլայ թէ բարեվարութիւն՝ այս եռանդ Մեծ Պահոց առթիւ քարոզներ լսելու և բարեպաշտական պարտաւորութիւններ կատարելու՝ հաճոյից և զուարճութեանց պերճ ոստանին մէջ շատ լաւ տպաւորութիւն յառաջ կը բերէ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԻՒՆ.— Հեռագիրն անցեալ օր ծանոյց թէ Փարիզի մէջ Վէրիի գինետան ռմբը գործող Մաթիէօ բռնուած է։ Ոստիկանութեան այս յաջողութիւն ճարպիկութեան մը հետեւանք եղած է, հետեւեալ կերպիւ։ Ոստիկանութիւնը տեղեկացած ըլլալով Մաթիէօի յարաբերութեանց Սէն Միշէլի չարագործներուն հետ, վերջերս գործուած գողութեանց հեղինակ կարծուած երկու չարագործներու անուամբ հեռագիր մը կը ղրկէ առ Մաթիէօ՝ գալ իրենց հետ միանալու։ Մաթիէօ հեռագրաւ կը պատասխանէ թէ այն ինչ ժամուն պիտի գայ։ Կուգայ։ Ոստիկանութիւնը կը սպասէր։ Մաթիէօ յիշեալ չարագործներէն միոյն բնակարանը կ'երթայ, և հոն ոստիկանութիւնը կը բռնէ իր ոտքով ծուղակին մէջ իյնող այս վտանգաւոր մարդն, որ կը տարուի Վէրվէնի բանտը։ Մաթիէօի կօշիկներուն մէջէն ելած թուղթերէն կը համոզուի ոստիկանութիւնը թէ իւր ձեռք անցուցած չարագործը բուն իսկ Մաթիէօն է, մինչ ի սկզբան պարզապէս յիշեալ գողութեան մեղսակիցներէն մին բռնել կը յուսար։

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ԹԱԳՈՒՀԻՈՅՆ ի Ֆիօրէնցա գտնուած միջոցին իր քով պիտի գտնուի ո՛չ թէ Լորտ Ռոզպէրի, այլ նախարարութեան մէկ ուրիշ անդամը, Բրոֆ. Պ. Ճէյմս Բրայս, Լանքասդրի դքսութեան կառավարիչն, որ այս հաճելի այցելութիւնը պիտի ընէ յԻտալիա, Լորտ Սբէնսըրէ՝ ծովային գործոց նախարարէն՝ ետքը։

ԶՈՒԻՑԵՐԻՈ՞Յ մէջ ալ արդեօք հակահրէական շարժում սկսած է։ Այս երկուշաբթի Հելուետեան Ազգային Ժողովը մեծ վիճաբանութիւն մը սկսաւ արջառները մորթելու կերպին վրայ։ 84,000 հոգիք հանրագրով խնդրած էին որ երկրին Սահմանադրութեամբ արգիլուի Հրէից ի գործ դրած կերպն եզներն սպաննելու մասին։ Դաշնակցային Խորհուրդն Ազգային Ժողովոյն կ'առաջարկէ մերժել հանրագրին պահանջումը։ Բայց Ազգային Ժողովոյ նախաքննիչ մարմինն իրաւունք կուտայ աղերսարկուաց։ Հրեայ հասարակութիւնք խորապէս յուզուած են։ Կ'ըսեն թէ այս դրութիւն իրենց համար անհպելի վարդապետութիւն մ'է, և կը սպառնան իրենց սպանդանոցները Զուիցերիայէն դուրս հաստատել։ Քրիստո-

---

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (109)

Ք· ՌԻՇՊՈՒՐԻ ԵՒ Ք· ԼԻՑԵՆ

ԲԱՐԻԶԻ ԴԻՒՑԱԶՆՈՒՀԻՔ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՀՐԵՇՏԱԿ ԵՒ ՍԱՏԱՆԱՅ

Արդարեւ, օրիորդ տը Ռօսթան, ուրիշէ մը աւելի կարող էր իրագործել կոմսուհիին յոյսերը, եթէ Աստուած հրաշք մը գործէր ի նպաստ Կաստոնի։

Լէօնի խարտեաշ էր· իր փառաւոր մազերը, քիչ մը աւելի մոխրագոյն երանգով մը, կը նմանէին Սիւզայի մազերուն։ Թերեւս այս վերջինին չափ սքանչելի գեղեցկութիւն չունենար, բայց անիկա ունէր ա՛յն զոր հասարակ աղջիկ մը երբեք չպիտի կրնայ ունենալ· շարժման, ձայնի, նայուածքի և ժպիտի շնորհաշուք և հաճոյալի ներդաշնակութիւնը որ գերագոյն վայելչութիւնն է ազնուազարմ կնոջ։ Հասակը, միջինէն վեր, եղէգի պէս ճկուն, սիրուն ձեւեր ի յայտ կը բերէր։ Խօսուածքն անբացատրելի հրապոյր մը ունէր· մեծ, կապոյտ, ջինջ և անուշ աչուըները կարծես հայլին էին իր հոգւոյն· կը ցոլացնէին իր բոլոր տպաւորութիւնները, իր զգացումները բոլոր։ Երջանիկ կեանքը, երանութեան յոյսը կը լուսապսակէին իր ճակատը։ Այտերուն սնդուսակերպ մորթին վրայ կը փթթէին մատաղութեան վարդերը։ Լէօնի հազիւ տասնեւութ տարու կար, գարնան ծաղիկ մըն էր, և ծաղկին պէս, շուրջը կը սփռէր անմեղութեան և անբծութեան բոյր մը։

Սակայն, որչափ ալ դիւրին ըլլար կարդալ իր աչուըներուն մէջ, Լէօնի ունէր իր սիրելի գաղտնիքը, իր սիրտին խորը պահած, զոր իր հայրը չէր կրցած երեւան հանել և զոր ինք տակաւին չէր համարձակած անոր յայտնելու։ Իրաւ է թէ այս գաղտնիք հազիւ երկու ամսէ ի վեր գոյութիւն ունէր։

Օր մը երբ մանկամարդ աղջիկը, ուրիշ երեք կիներու հետ բաց կառքով կը շրջագայէր Ալիէի եզրը, ձիերը մէկէնմէկ խրտչելով փողերու աղմուկէն, սաստիկ գրգռեցան։ Մոլեգին վազք մը առին, ա՛լ չը հնազանդելով ոչ սանձերուն շարժումին, ոչ կառապանի ձայնին։ Ահաբեկ կիները սրտաճմլիկ աղաղակներ կ'արձակէին։ Գրեթէ երկու հարիւր մեթր տեղ երթալէ ետք, երկու ձիերը միեւնոյն ժամանակ փռուեցան ինկան ժայռի կուտակուած քարերու վրայ որոցմէ անցնիլ ուզած էին։

Կառքը՝ մէկ անիւը խորտակուած և մէկ տոնակը ծռած ըլլալով՝ շրջեցաւ գետեզրին վրայ։ Լէօնիի երեք ընկերները, թեթեւապէս վիրաւորուած, կրցան կառչիլ՝ մին շրջած կառքին, միւսները ուռենիի փոքր ոստերու· օրիորդ տը Ռօսթան, նուազ բարեբախտ, Ալիէի մէջ գահավիժեցաւ։

Խեղճ աղջիկը մեծ վտանգի մէջ էր· վտանգի չէր կրնար վստահիլ իր ընկերուհիներուն օգնութեանը, ոչ ալ կառապանին վրայ, որ՝ նստարանէն վար իյնալով՝ ոտքի կելնէր մէկ բազուկը ջախջախուած։ Ցուսաբեկ ճիչեր կ'արձակէին, օգնութիւն գոչելով։

Արկածին անմեղ պատճառն էր տասներկուքի չափ նորատի զինուորներ որք փողարութեան դաս կ'առնէին Ալիէի գետեզրը։ Վտանգեալներուն արձակած աղաղակներէն փութացին վազել։ Արկածավայրն ամենէն առաջ հասնողն էր երիտասարդ յիսնապետ մը, որուն ցոյց տուին տեղն ուր ինկած էր օրիորդ Ռօսթան և ուր անհետ էր եղած։

Յիսնապետը քթանակին հանեց, ոտնամանները քաշեց, և, թեւեւ քրտնաթաթաւ, գետակը նետուեցաւ, լողալ հոսանքին հետեւելով որ արագընթաց էր հոն· երեք վայրկեաններ անցան ահռելի անձկութեամբ։ Երիտասարդ ենթասպայն երեւցաւ՝ օրիորդ Ռօսթանն իր բազուկներուն մէջ։

Ճիչերուն, արցունքներուն, հեծիւններուն յաջորդեցին ուրախութեան աղաղակներ։ Գետակին եզրը խմբուելով՝ զինուորք եռանդագին ողջունեցին և փութացին ձեռք կարկառել իրենց ընկերոջ։

Մանկամարդ աղջիկը փոխադրուեցաւ գեղջուկ պանդոկ մը որ բարեբախտաբար կը գտնուէր քիչ մը հեռուն։ Իր ընկերուհիք, արդէն սոսկալի յուզումէն անցած ըլլալով, խնամեցին զայն։ Կը մոռնային ցաւերնին՝ միայն Լէօնիին վրայ մտածելու համար։ Սա քիչ յետոյ ինքզինքին եկաւ։ Քանի մը ժամ ետքը բաւական զօրութիւն եկաւ վրան, եւ երբ հայրը, որուն իմացուած էին, վազած եկաւ, կրցաւ տուն տանիլ զայն։

Պատմած էին անոր ինչ որ տեղի ունեցած էր։ Այն օրը չկրցաւ շնորհակալ ըլլալ իր աղջկան ազատչին· երիտասարդը քաղաք տարուած էր զինուորներուն կողմէ· բայց կրցած էին անոր անունն ըսել, որ էր Էմմանուէլ Տարսէ։ Յաջորդ օրն իսկ Ռօսթան դերակոմսը զօրանոց գնաց և Էմմանուէլի մօտ տարուեցաւ, որուն ձեռները բռնեց եւ արտասուաթոր աչուըներով եւ յուզումէ թրթռուն ձայնով ըսաւ.

—Առանց ձեզ, առանց ձեր քաջարի անձնուիրութեան, այսօր և ընդ միշտ սուգ ու կոծի մէջ պիտի ըլլայի· հօր մը համար ամենէն ահաւոր դժբախտութենէն ազատեցիք զիս։ Աղջիկս ինծի դարձունելով, իմ կեանքս ալ ազատած եղաք, վասնզի անկից ետքը չէի կրնար ապրիլ։ Ա՛հ, երբեք չպիտի մոռնամ ձեզ նկատմամբ ունեցած երախտապարտութիւնս···

—Բայց ես պարտքս միայն կատարեցի, պատասխանեց Էմմանուէլ շիկնելով։

—Եթէ այդպէս ըմբռնէի, վրայ բերաւ դերակոմսը ազնուութեամբ, ինքզինքս երախտապարտութենէ զերծ պահել ուզած կ'ըլլայի· բայց, Աստուած չընէ, ես Ռօսթան մըն եմ· և մեր ընտանիքին մէջ ամեն մարդ գիտէ գնահատել անձնուիրութիւնը, գեղեցիկ գործերը և սիրտի տէր մարդիկը։ Բայց, շարունակեց, կուգամ ձեզ իմ տունս տանելու, վասնզի օրիորդ տը Ռօսթան կը փափագի ճանչնալ իր ազատիչը և կուզէ շնորհակալութիւն յայտնել։

Էմմանուէլ Լէօնիի ներկայացուեցաւ, և դերակոմսը իրիկունը ընթրիքի վար դրաւ զայն։ Էմմանուէլ, ինչպէս ըսած ենք, դաստիարակուած էր և ազնիւ· ամեն բանի վրայ կը խօսէր երիտասարդական խանդով։ Առաջին տեսակցութեամբ վաստկեցաւ Պ· տը Ռօսթանի բարեկամութիւնն ու սիրտը։ Դերակոմս հրաւիրեց զայն որ յաճախ այցելէ իրենց։

Էմմանուէլ անմիջապէս փութաջան հիւրն եղաւ տան։ Առանց հասկնալու այն մասնաւոր հրապոյրը զոր կը գտնէր քանի մը ժամ անցունելով դերակոմսին և աղջկանը հետ, արդէն կը զգար թէ իրեն համար ասիկա հաճոյք, երջանկութենէ աւելի բան մըն էր։

Սիրած էր Լուիզ Մոպէրը, թերեւս ցմիշտ սիրէր· բայց Լէօնիի մօտը, հանդարտութիւնը կը տիրէր սիրտին մէջ, կը գտնէր իր նախկին զուարթութիւնը։

Եթէ այն սէրը նորէն միտքը բերէր, ա՛լ չէր տառապէր։ Բուժումը կը սկսէր։

Հիմակ հա՞րկ է ըսել թէ օրիորդ Լէօնի տը Ռօսթանի գաղտնիքն ի՛նչ բնութիւն ունէր։ Ընթերցողը գուշակեց· կը սիրէր Էմմանուէլ Տարսէն։ Իր մատաղ սիրտը բացուած էր երախտագիտութեան, և քիչ ատենէն, առանց իսկ միտքէն անցընելու, սէրն ալ մուտ գտած էր հոն։ Այս կարեւոր գաղտնիքին թափանցած էր այն օրն երբ Էմմանուէլ եկած էր իմացունել իր հօրը թէ տեղակալի աստիճանին բարձրացած է։

Երիտասարդ ենթասպան իր բարի վարքովն արժանացած էր այս աստիճանին, բայց ուզած էին վարձատրել նաեւ անոր քաջութիւնն ու վեհ անձնուիրութիւնը։

Արդարեւ, ազատելէ ետք օրիորդ տը Ռօսթանին կեանքը, շնորհաւորութիւններ ընդունած էր իր պետերէն որք, միաձայնութեամբ, տեղակալի աստիճանը խնդրած էին անոր համար։

Այնչափ արդէն լաւ էր· բայց տակաւին սպայ չէր և Լէօնի կը կարծէր թէ սպասելու է որ անիկա ոսկեզօծ ուսանոց ունենայ՝ իր գաղտնիքն հօրը հաղորդելու համար։

Հիմակ դառնանք տիկին տը Ռօսթանին փոքր սրահն։ Կոմսուհին շքմինէին անկիւնը թիկնաթոռի մը վրայ նստած է, Սեպաստիէն աբբան ալ դիմացը· իր հայրը, որ աջ կողմն է, և Ռօսթան դերակոմսը կ'աւարտեն կիսաշրջանակը։

Տիկին տը Ռօսթանին աչուըները տակաւին կարմրած են թափած արցունքներէն, երեք մարդերը, լուռ և լռակեաց, կը սպասեն որ խօսք առնէ ան։

—Սիրելի ազգականներս, ըսաւ կոմսուհին վերջապէս, ձեր քով քաջութիւնս կը վերստանամ· աւելի չյուսահատելուս պատճառն այն է որ կզգամ ձեր պաշտպանութիւնն և զօրաւոր կը գտնեմ ինքզինքս։ Հոս գալէրնուդ պէս՝ ձենէ ծածկելիք բան մը չունենալով, որդւոյս մասին եղածները յայտնեցի ձեզ։ Դուք պահ մը կարծեցիք թէ վիշտս չափազանցութեան կը մղէր զիս· բայց անմիջապէս տեսաք Ռօսթան կոմսը··· բան մը չեմ ուզեր աւելցունել։ Չարիքը սոսկալի է և վտանգը ծայրայեղ··· կուզեմ ազատել զայն, դուք ալ կուզէք, այնպէս չէ՞···

—Եւ պիտի ազատենք զայն, աղջիկս, գոչեց մարքիզը։

(Շարունակելի)

նէից պէս չեն կրնար սպանել իրենց կենդանիները։ Կը կարծուի թէ Ազգային Ժողովն հրէական դրութիւնը պիտի արգիլէ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՄՐՑՈՒՄՆ. — Աւստրիոյ Առեւտրական Մուզէոնն ի Զուրիխ կազմեց նմոյշներու ցուցահանդէս մը, որ մեծապէս օգտակար կ՚ըլլայ աւստրեան վաճառականութեան. զի կը յուսացուի աւստրեան ճարտարութեան արտադրութիւնները դրկել փոխանակ Ֆրանսական ապրանաց, որք Զուիցերիոյ հրապարակէն կը վտարուին՝ Ֆրանսայի եւ Զուիցերիոյ մաքսային պատերազմին բերմամբ։

—Աւստրիոյ արտածման վաճառականութեան Ընկերութեան անդամներէն իբր քսան անձինք ճամբորդութիւն մը պիտի ընեն յԱրեւելս, Պուքրէշէ եւ Սոֆիայէ սկսեալ, եւ շարունակելով մինչեւ Կ. Պոլիս, Աղեքսանդրիա, Գահիրէ, Դամասկոս եւ Իզմիր, այս քաղաքաց մէջ տեղական ժողովրդոց առեւտրական ճաշակներն ու խնդրանքն իմանալու եւ աւստրեան ապրանաց նոր ասպարէզ բանալու համար։ Վերջին ժամանակներս Հնդկաստանի մէջ բաւական լաւ հրապարակ մը գտնուած է աւստրեան ապրանաց համար։ Պօսնիոյ մէջ նոր երկաթուղիք կը շինուին, եւ Ռումանիոյ հետ մաքսային համաձայնութիւն մը գոյացնելու ճիգեր կ՚ըլլան նորէն։ Շաբթուս մէջ բանակցութիւնք վերսկսան։

ՅԱՌԱՋԴԻՄՈՒԹԻՒՆ ԱՒՍՏՐԻՈՅ. — Աւստրիոյ Երեսփ. Ժողովոյ ելմտացոյցի յանձնախմբին մատուցեալ բաղդատական ցուցակ մը՝ Հապսպուրկեան Տէրութեան երկուց մասանց 1867էն մինչեւ 1892 ըրած նիւթական յառաջդիմութիւնը ցուցնող։ Քանի մը թուանշաններ ստորեւ կ՚ընդօրինակենք.

	1892	1867
Բնակիչք	41,500,000	34,500,000
Երկաթի սպառում, չափ	19,320,000	6,200,000
Բամբակի սպառում, չափ	2,156,000	806,000
Խնայութիւնք ի դրամատունս փիոր.	3,788,000,000	200,000,020
Երկաթուղիք քիլոմ.	27,577	6,430
Պետական քոնսոլիտէն	99	58.25

—1892ին Աւստրիոյ մէջ 15,557,283 հարիւրալիդր գարեջուր շինուած է, 1 1/4 միլիոն աւելի քան 1891ին։ Այս արտադրութեան համար 29 1/2 միլիոն Ֆիորին տուրք վճարուած է։ 368,119 հարիւրալիդր դուրս ղրկուած է։

—Նիւ Եորքի աւստրեան ընդհ. հիւպատոսին տեղեկագիրը կ՚ըսէ թէ հունգարական գինիին Միացեալ Նահանգաց մէջ սպառումը տարուէ տարի կ՚աւելնայ։

ՅՈՅՆ ԲԱՐԵՐԱՐՔ. —Շաբթուս յոյն լրագիրք նոր բարերարութիւն մը կը ծանուցանեն։ Ռումանիոյ մէջ այս օրերս վախճանեալ Տքթ. Բաէնաքրադիս մէկ միլիոն Ֆրանք կտակած է բարեգործական եւ կրթական զանազան հաստատութեանց Յունաստանի եւ ուրիշ յունաբնակ տեղերու։ Հանգուցեալն արդէն մասնաւոր Հիւանդանոց մը հիմնած էր Ռումանիոյ մէջ, որոյ ապագայն եւս ապահոված է։ Կտակակատար կարգած է իր կին, որ մեծահարուստ է ինքն եւս։

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը Նամակ մը ուղղելով առ Բարթուղիմէոս Սրբազան, հրաւիրած է Ն. Գերապատուութիւնը որ Զատկի տօնն ի Պրուսա անցունէ եւ այդ տօնական աւուրց մէջ հոգեւորապէս մխիթարէ իր թեմին ժողովուրդը։

Լիմ անապատի վանահայր Գեր. Պօղոս եպիսկոպոս որ Բաղէշի վիճակին առաջնորդ ընտրուած էր, հրաժարած է այդ պաշտօնէն։

Երուսաղեմէն կը հաղորդեն թէ Ս. Յակոբայ վանուց միաբաններէն Արժ. Անդրէաս վարդապետ Միրզայեան տեսուչ կարգուած է Ս. Յարութեան տաճարին որուն նախորդ տեսուչը վանուց տնօրէն խորհրդոյ որոշմամբ՝ հրաժարեցուցուած էր տաճարին մէջ պատահած հրդեհին պատճառաւ։ Հետաքրքրական է յիշել թէ Ս. Յարութեան տաճարին նոյն տեղէն հրդեհ մը ծագած էր 84 տարի առաջ, 1808ին։

Նոյնպէս Երուսաղեմէն կը հաղորդեն թէ Պօղէկ եւ Թօռնէկ երկասիրութիւնն աւարտած ըլլալով, Ս. Յակոբայ վանուց տպարանին յանձնուեր է։

Երուսաղեմայ միաբաններէն Արժ. Վահրամ վարդապետ, որուն Ազգ. Պատրիարքարանի կողմէ առաջարկուած էր իբրեւ այցելու հովիւ գաւառներն երթալ, հրաժարած է այդ պաշտօնէն։

Նաւլը-Դաբուի Թաղական Խորհուրդն հետեւեալ շնորհակալութեան գիրն ուղղած է մեզ ի հրատարակութիւն.

Սամաթիոյ Թաղէն մի քանի պատուարժան անձնաւորութիւնք իրենց մէջ հանգանակութեան ձեռնարկելով՝ բարեհաճեցան անցեալ ցուրտ եւ գէշ օդերուն, ինչպէս ուրիշ թաղերու, նոյնպէս եւ մեր թաղի կարօտելոց ածուխ, բրինձ են բաշխել։

Յիշեալ բարերար ազգայնոց սոյն մարդասիրական գործն՝ Նաւլը-գաբուի կարօտեալ ազգայնոց ջերմ մաղթանաց եւ համայն թաղեցւոց շնորհակալեաց արժանացած ըլլալով՝ Խորհուրդս պարտ անձին կը համարի նոցա սոյն զգացմանց թարգման հանդիսանալ եւ հրապարակաւ շնորհակալութիւն յայտնել։

ՇԱՐ
ՀԱՅ ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ

Զարգացեալ ազգաց մէջ մատենագրութեան մասնաճիւղ համարուած է գրագիտաց եւ այլ կարեւոր անձնաւորութեանց կենսագրութիւնն։

Ըստ որում մենք ալ ունեցած եմք եւ ունիմք այդ կարգի կարեւոր դէմքեր, որք իրենց բարոյական կենօք ազդած են եւ կազդեն թէ՛ մեր հասարակութեան եւ թէ՛, մասամբ, ընդհանուր ընկերութեան վրայ, այդ դէմքերը պատկերացնել եւ անոնց բարեգործութիւնները թուել ձեռնարկած է այս անգամ հայ հրապարակագրութեան վաստակաւոր գրիչներէն մին՝ Այվազեան Աբրահամ էֆէնտի, որ արդէն ծանօթ է ի մասին այսպիսի կենսագրութեանց ունեցած բազմակողման հմտութեամբ եւ կատարած հետաքննին հնախուզութեամբը։

Իւր առաջին կենսագրականք՝ որ առանձին հատորով եւ Պաղտատլեան մաքուր տպագրութեամբ ի լոյս ընծայուեցան այս շաբթու, կը պարունակեն անցեալ դարու մէջ ապրող Գէորգ պատուելի Պալաթցւոյն, Մատթէոս-դպրին, Զէննէ-Պօղոսին եւ Ալամդարեան Յարութիւն վարդապետին գործերը, սահուն, հրահանգիչ եւ հետաքրքրական ոճով գրուած։

Սոյն կենսագրականներու երկրորդ հատորն ալ մամլոյ ներքեւ է, եւ քիչ օրէն պիտի հրատարակուի։

Եթէ ընթերցողաց կողմէ քաջալերութիւն չի զլացուի, պիտի շարունակուին տպուիլ հետզհետէ ուրիշ հատորներ ալ, եւ հասնիլ մինչեւ մեր ժամանակի նշանաւոր անձանց։

Ներքին լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիյէ մզկիթին մէջ։ Միջօրէին Վեհ. Սուլթանը հանդիսաւոր կերպիւ այդ մզկիթը գնաց եւ ուրբաթու աղօթքը կատարելէ յետոյ կայս. պալատ վերադարձաւ։

Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին ռումանական դեսպանն ու առաջին թարգմանը, սերպիական դեսպանը, կինն, առաջին թարգմանն, առաջին քարտուղարն եւ զինուորական կցորդը, Րէժիի ընդհանուր տնօրէն Պ. Ֆօլին, սպանիական դեսպանատան առաջին քարտուղարն, ամերիկեան դեսպանի կինն, աւստրիական դեսպանատան զինուորական կցորդն ու պահակ շոգենաւին հրամանատարը, պուլկարական գործակատար Պ. Տիմիթրոֆ, Պ. Ջարիֆի, Պ. Վինսընդ Բաչյարտ ու կինն եւ իննսուն եւ հինգի չափ օտարազգի զբօսաշրջիկներ։ Ներկայից ոմանք սեննկապետ Էմին պէյի միջոցաւ արժանացան կայսերական մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ. — Մալաթիոյ կառավարիչ անուանեցաւ Սալիհ փաշա, կառավարիչ Գըրշէհրի։

Գըրշէհրի կառավարիչ անուանեցաւ Մէհմէտ Էմին էֆէնտի, կառավարիչ Մալաթիոյ։

ԽԸՐԳԱՅԻ ՇԷՐԻՖ. — Վաղը, Ռամազան ամսոյ 15րդ օրը, շքեղապէս պիտի կատարուի Խըրգայի Շէրիֆին ուխտագնացութեան հանդէսն, որուն համար մեծամեծ պատրաստութիւնք կը տեսնուէին։ Վեհ. Սուլթանին անցնելիք ճամբաներուն վրայ գտնուած տուները, վաճառատուններն եւ այլ շէնքեր դրօշներով պիտի զարդարուին եւ կանթեղներով պիտի լուսազարդուին գիշերը։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՋԵՆՈՒՑՈՒՄ. — Երէկ, ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն յետոյ, սերպիական նախորդ դեսպան զօրավար Կրուիչ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւն ունեցաւ։

Տ. ԱԶԱՐԵԱՆ Պատրիարքն երէկ Հռոմէն մայրաքաղաքս վերադարձաւ եւ ուղղակի ի Ղալաթիա հայ-հռոմէականաց եկեղեցին երթալով, կատարուած կրօնական արարողութիւններէն յետոյ բարեմաղթութիւններ ըրաւ վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։

Տ. Ազարեան Պատրիարք յետոյ կայս. պալատ գնաց եւ մատուցանելով Ս. Պապին մէկ ինքնագիր Նամակն՝ ուղղեալ առ Վեհ. Սուլթան, արժանացաւ կայսերական մեծարանաց։

Տ. Ազարեան Պատրիարք այցելութիւն տուաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին եւ Դատական գործոց Վսեմ. Նախարարին եւ յանձնեց Ս. Պապին կողմէ նուիրեալ պատուանշանները։ Այսօր ալ Ոստիկանութեան Նախարար Վսեմ. Նազըմ պէյի, Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին առաջին թիկնապահ Շաքիր փաշայի եւ այլոց նուիրեալ պատուանշաններն պիտի յանձնէ։

ԳՕՆԻԱՅԻ ժողովուրդը հանրագիր մը ուղղելով առ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն, իրենց երախտագիտութիւնը կը յայտնեն Վեհ. Սուլթանի այն երկրաշէն հագածութեանը համար, որով արտօնած է Էնկիւրիի երկաթուղւոյ գիծն երկարել մինչեւ Գօնիա։ Հանրագիրը թուելով այն մեծամեծ օգուտներն որք առաջ պիտի գան այդ երկաթուղւոյ շինութեամբ, ջերմ բարեմաղթութիւններ կ՚ընէ վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։

ՍԵՐՊԻԱԿԱՆ նախորդ դեսպան զօրավար Կրուիչ երէկ իրիկուն ընտանեօք Պելկրատ ուղեւորեցաւ եւրոպական կառախումբով։

Արտաքին գործոց նախարարութեան թարգման. Միքայէլ էֆէնտի ինչպէս նաեւ ռուսական ու ռումանական դեսպանք եւ սերպիական դեսպանատան պաշտօնեայք Սիրքէճէի կայարանն երթալով ողջերթ մաղթեցին։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ. —Ռուսիոյ Վեհ. Կայսրը՝ Աղէքսանդր Նէվսքիի պատուանշանին առաջին աստիճանը նուիրած է Երուսաղեմայ Յունաց Պատրիարք Տ. Գերասիմոսի։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ կառավարութիւնը՝ Ծովային նախարարութեան ղրկած է ալպոմ մը, որ կը պարունակէ Պալթիկ ու Սեւ ծովերու եւ այլ ծովերու մէջ գտնուած եւ Ռուսիոյ նաւատորմիղը կազմող նաւերու նկարներն։

Այդ նկարները պատրաստած է Այվազովսքի։

ԴԱՏԱԿԱՆ նախարարութեան կողմէ պատրաստուած վիճակագրութիւնը, որ Բ. Դրան ղրկուած էր, Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին կողմէ պիտի մատուցուի Վեհ. Սուլթանին։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ դեսպանատան զինուորական կցորդն երէկ ի կայս. պալատ տարաւ աւստրիական կառավարութեան կողմէ հրատարակեալ զինուորական տարեցոյցն, որ նոյն կառավարութեան զօրաբանակաց նկատմամբ մանրամասն տեղեկութիւններ կը պարունակէ։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանի Միտրապոլիտներու ժողովն ու խառն ժողովն մինչեւ ապրիլ 7 դադրեցուցած են իրենց նիստերն՝ Զատկական տօներուն պատճառաւ։ Ապրիլ 12ին Ամեն. Տ. Նէօֆիդոս Պատրիարքին նախագահութեամբ գումարելի ժողով մը նոր ընտրութիւն պիտի կատարէ Խառն ժողովոյ չորս անդամոց տեղ, որոց պաշտօնավարութեան պայմանաժամն աւարտած է։ Այդ չորս անդամք են Նիքօլաքի Բոփխարի պէյ, Ֆէնէրլի Տոքթ. Բալյաքի պէյ եւ Տոքթ. Տիմիթրի Էֆթիմօյի ու վաճառական Վասիլաքի Էլէֆթէրիատի էֆէնտիները։

—Եէտի գուլէի հիւանդանոցին համար 69,463 ղրուշի նպաստներ եղած են ինչպէս նաեւ 180 ծրար կտաւ, երկու արծաթէ գօտիներ եւ չորս ջուխտ ապարանջաններ։ Այդ գումարի 31,378 ղրուշը ղրկուած է Գօնիաէն, 11,181 ղրուշն՝ Էնկիւրիէն, 13,508՝ Սէլանիկէն, 1,399ը՝ Պրուսաէն, 6,663՝ մայրաքաղաքիս շրջակայ գիւղերէն եւ 740 ղրուշ այլ եւ այլ անհատներէ։

Գօնիաի նահանգին գիւղերէ միոյն մէջ բնակող Խասէքիօղլու Սթավրի Սիմօն էֆէնտի տասը հազար ղրուշ նուիրած է ի նպաստ նոյն հիւանդանոցին։

Կեսարացի Միխայաքի Օմիրօյի անուն վաճառական մը հարիւր ոսկի նուիրած է Եօանիս Բրոտրոմօս վանուց մէջ հաստատեալ յունաց որբանոցին ի նպաստ։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ որոշած մէկ մէկ լապտեր դնել այն թիթեղեայ տախտակներուն մօտ, որք ցոյց կուտան Տէրքօսի ջուրին ծորակներուն վայրը, հրդեհի ժամանակ գործածուելու համար։

ՀԱՐՍԱՆԻՔ. — Թօփխանէի Գարապաշ թաղը տղայոց մէջ հարսանիք երեւան ելած է եւ մէկ քանի մահեր պատահած են։

ՊԷՅՔՕԶԻ թուղթի գործարանն սկսած է մատակարարել կառավարական բոլոր պաշտօնատանց համար պէտք եղած թուղթերը։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ոստիկանապետ կարգուած է Պոլսոյ Ֆաթիհ թաղի ոստիկանապետ Մուսթաֆա էֆէնտի, որուն յաջորդած է Ղալաթիոյ ոստիկանապետ Քէրիմ էֆէնտի։

ՄԱԼԱԹԻՈՅ երկրաշարժէն վնասելոց համար Գօնիաի նահանգին մէջ հանգանակութեան ձեռնարկուած է։

ԳԻՆԻԻՆ ՄԷՋ ԱՐԻՒՆ. — Թաղապետութեան պաշտօնեայք տեղեկանալով որ Եօրկի անուն նաւատէր մը Ղալաթիոյ սպանդանոցին մէջ մորթուած կովերու արիւնն առնելով իւր նաւին մէջ գտնուած գինիներուն մէջ կը խառնէ, անցեալ օր ձերբակալեց զայն՝ արիւնով լի դոյլ մը փոխադրած պահուն եւ անոր նկատմամբ հարկ եղածն ի գործ դրուեցաւ։

ՀՐԴԵՀ. —Երէկ գիշեր ժամ 2ին ի Գատըգէօյ Եօղուրտճը Չէշմէի հրդեհ ծագելով փայտաշէն տուն մը այրեցաւ։ Հրկիզեալ տունը կը պատկանէր Ֆուատ պէյի եւ ապահովագրուած էր [illegible] ընկերութեան, շէնքը՝ 12,500 եւ կահկարասին 12,500 ֆրանքի։

ԵՏԻՍԻՈՅ Թաղապետութիւնն որոշած է դեղարան մը հաստատել, ուրկէ ձրիաբար դեղ պիտի տրուի կարօտ անձանց։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ Լլօյտ շոգենաւն երէկ մայրաքաղաքս բերաւ 216 անասուն Մավզերեան հրացան, որք Թնդանօթարանին յանձնուեցան։

ԷՍԿԻՇԷՀՐԷՆ ի Գօնիա շինուելիք երկաթուղւոյն անցնելիք տեղերը քննելու գնացող ճարտարապետք իրենց պաշտօնն աւարտելով յատակագծերը պատրաստած են, որք պիտի մատուցուին ձեռնհաս իշխանութեան։ Այդ յատակագծերու վերաբերեալ գործողութեանց աւարտումէն յետոյ շինութիւնք պիտի սկսին։

ԹԷՆՊԷՔԻԻՆ ՄՐՑԱԿԻՑԸ. — Զարմանալի լուր մը կը հասնի Սուրիական Տրիպոլիսէն։ Գիտէ՛ք, անգլիական ճերմակ բրինձ մը կայ, որ շատ համով է եւ ախորժով կուտուի։ Արդ, Տրիպոլսոյ սրճարաններուն մէջ հիմակ թէնպէքիին մոլիները՝ գարավերջիկ փափկաճաշակութեամբ՝ իրենց ծխամորճները կը լեցունեն այս սպիտակ բրինձէն, աղէկ մը լուալէ ետք զայն։ Թէնպէքիին այս մրցակիցն անանկ ջերմ ընդունելութիւն գտեր է որ քիչ ատենի մէջ թէնպէքի ծխողներու մեծագոյն մասն սկսեր են բրինձ ծխել ամենամեծ հաճոյքով։ Տեղւոյն բժիշկներն ալ ուժ տուեր են այս զարմանալի նորութեան, ըսելով թէ բրինձը չի վնասեր կուրծքի եւ յառաջ չի բերեր շնչարգելութիւն, մանաւանդ չի պարունակեր նիքոթին ըսուած թոյնը, որ առատօրէն կը գտնուի թէնպէքիին մէջ։ Բրինձ ծխողներն հիմակ խոժոռ դէմքով կը նային հէ՜ք թէնպէքիին որ այսպէս սկսած է կորսնցունել իր կարեւորութիւնը։ Արդեօք ո՞րչափ ժամանակէն մենք ալ պատեհութիւն պիտի ունենանք մեր նարկիլէներուն վրայ տեսնել անգլիական բրինձին ճերմակ հատիկները։

ԿԷՊԶԷԻ մէջ բարձրագոյն նախակրթարանի համար շէնքի մը կառուցման ձեռնարկուած է։

ՁՄԵՌ. —Հեռագրական տեղեկութեանց համաձայն, Բաղէշի նահանգին մէջ մէկ քանի օրէ ի վեր նմանը չը տեսնուած եղանակաւ ձիւն կը տեղայ։ Բաղէշի քաղաքին մէջ ձիւնին բարձրութիւնը մէկ մետրի հասած է եւ այդ պատճառաւ ճամբաները գոցուած են։ Այս շաբթու Բաղէշէն ճամբայ հանուելիք Կ. Պոլսոյ թղթատարը յետաձգուած է։

—Անցեալ կիրակի օր Այտընի նահանգին մէջ տասը-տասներկու ժամ անընդհատ ձիւն տեղացեր է։ Ի Միտիլլի եւս սաստիկ ցուրտ կ՚ընէ եւ լերանց վրայ ձիւն տեղացած է։

—Տրամայի ինչպէս նաեւ Տիմէթօքայի մէջ ձիւն տեղացած է եւ սաստիկ ցուրտ կ՚ընէ։

ՍՊԱՐԱՊԵՏԻ Դրան մէջ, ինչպէս յայտնի է, յանձնաժողով մը կազմուած է ձիերու սեռն ազնուացնելու եւ բազմացնելու համար։ Նոյն յանձնաժողովոյ որոշմամբ՝ Պաղտատի Արաբ Աչիրեթներէն մորուկներ պիտի գնուին եւ այդ գնման համար հարկ եղած հազար ոսկին պիտի վճարուի Չիֆթելէր ագարակի անտուէն։ Այս որոշումն՝ կայս. Իրատէով հաստատուած եւ հաղորդուած է Զ. զօրաբանակի հրամանատարութեան հարկ եղածն ի գործ դնելու համար։ Նոյնպէս որոշուած է Պաղտատի մէջ ասպաստան մը հաստատել, որուն համար 1500 ոսկիով յատուկ տեղ մը պիտի գնուի։ Այս որոշումն եւս վաւերացած է կայս. Իրատէով։

Սեբաստիոյ մէջ գտնուած Չէրքէզք մէկ քանի տարուան մէջ շատ մը ձիեր հասցուցած են։ Ներկայ տարիէն սկսեալ, զինուորաց պէտքին համար այդ Չէրքէզներէն ձի պիտի գնուի եւ Սեբաստիոյ մէջ ալ ձիերու ցուցահանդէս մը պիտի կազմակերպուի։

ՌՈԲԷՐԹ ԳՈԼԷՃ

ՌՈՒՄԷԼԻ ՀԻՍԱՐ, 19 մարտ

Երէկ իրիկուն ի ժամ 8 (Ր. Ե.) տեղի ունեցաւ վարժարանիս երեց կարգի (junior) մի հանդէսը։ Հանդիսավայրն էր Նորակառոյց շէնքին սրահը որ այս առթիւ ճաշակաւոր կերպիւ զարդարեալ էր այլազան դրօշակներով, եւ եղանակին դալարներով, եւ վարժարանին հիմնադրին մեծադիր իւղանկար պատկերով որ բեմին վերեւը կը կենար գոցցես դիտելու իւր սանուց ըրած յառաջդիմութիւնը։ Ընտիր հանդիսականաց խումբ մը, որոյ մեծամասնութիւնը կը կազմէր Պէպէքի Անգղիական գաղթականութիւնը, որոշեալ ժամուն գրաւած էր աթոռները, մինչ իրենց կարգին ճառախօսք պարոնայք՝ ուսանողաց եւ հանդիսականաց որոտընդոստ ծափերուն մէջ եւ նուագածուաց խումբին մի քայլերգին առաջնորդութեամբ՝ կը գրաւէին իրենց յատուկ աթոռներն։

Տասնեւմէկ պարոնայք հետզհետէ հրաւիրուեցան արտասանել իւրեանց ճառերն որք մեծաւ մասամբ հասուն մտաց եւ գաղափարաց արգասիքն էին։ Նիւթերու զանազանութիւն մը մանաւանդ կը դիտուէր ճառագրոց մէջ։ Երկու հայ պարոնայք միայն խօսեցան։ Առաջինն Պ. Յ. Ս. Ալիքսանեան խօսեցաւ «Լռին պերճախօսութեան» վրայ որ սահուն անգլիերէնի, բեմբասացական ձեւերուն եւ ընտիր գաղափարներուն համար ջերմագինս ծափահարուեցաւ։ Երկրորդն էր Պ. Պօղոս Մատթէոսեան որ՝ «Տեւտոն ազգին եւրոպական քաղաքակրթութեան վրայ ունեցած ազդեցութիւնը» խորին ուսումնասիրութեամբ մը պարզեց։ Նուագածուաց խումբ մը դասական կտորներ կը նուագէր մերթ ընդ մերթ։ Հանդիսականք ժպիտ ի դէմս եւ խինդ ի սիրտ մեկնեցան հանդիսավայրէն։

Պ. Յ. Թ.

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐ

Ֆասուլեաճեան խումբն այս գիշեր պիտի ներկայացունէ Գատըգիւղի Թատրոնին մէջ, Թուրքերէն լեզուաւ, [illegible]։

* *

Ֆրանսական խումբը պիտի ներկայացունէ այս գիշեր ի Վէրտի Le bal masqué օբէռա հինգ արարուածով, երաժշտութիւն Վէրտիի։ Ռիչարդի դերը պիտի կատարէ Պ. Տէրէմէ եւ Ամալիայի դերը՝ Օր. Վիօլէ։ Վաղը ցորեկ, զեղչեալ գիներով, ՄԻՐԷՅԼ (MIREILLE) եւ վաղը գիշեր ԱՖՐԻԿԵՆ (L'Africaine)։

ՀԵՌԱԳԻՐ
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 31 Մարտ. — Պ. Քառնօ նախարարական տագնապին վրայ ըստ օրէնի խորհրդակցեցաւ Ծերակոյտի ատենապետ Պ. Շալմէլ-Լաքուրի եւ Երեսփ. Ժողովոյ ատենապետ Պ. Քազիմիր Բէրիէի հետ։ Յայտնի չէ տակաւին թէ ո՛վ պիտի ըլլայ Նոր նախարարապետը։ Կարծիք կը յայտնուի թէ բոլորովին Նոր մարդոցմէ պէտք է կազմուի նոր վարչութիւնն, որոյ օրով Երեսփ. Ժողովը լուծուի եւ մինչեւ մէկ ու կէս ամիս՝ նորն ընտրուի։

ԼՈՆՏՈՆ. —Սըր Էտուառ Մոնսըն Վիեննայի դեսպան կարգեցաւ։

ԼԻԼ. — Ջինարանին մէջ կրակ ծագելով, փամփուշտի բոլոր գործիք, մէլինիթով նոր ռումբերն եւ այն մեքենայք որոց վրայ գաղտնիք կը պահուէին՝ փճացան։ Նիւթական վնասք աւելի քան մէկ միլիոն ֆր. են։

ՔԷՕԼՆ. — Զարեւիչը ռուս սպայներու ըսեր է, ի դարձին Պերլինէ. «Անկարելի է եւ անխոհեմութիւն կ՚ըլլայ Գերմանիոյ հետ բարեկամութեան կապը խզել եւ թշնամական դիրք բռնել, հիմակ որ Ֆրանսայի ներքին հանգամանքներն ստուգութիւն մը չեն ցուցներ»։

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 20 Մարտ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ		110 3/8
3 " Փարիզի		22 82 1/2

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՕՆՍՕԼԻՏԷ

Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. Դ. Աէրի)	24 26
Բերայի մէջ	— —
Առաւօտուն բացուելուն	24 27
Կէս օրին	24 27 1/2
Թահվիլաթը Օսմանիյէ երէկ երեկոյ	— —
" " ժամ 5ին	— —

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառ. Թիւն Մէճիտի	— —
	25 02

ԲԱԺՆԵԹՈՒՂԹՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	5 18
Քրէտի Ժէնէրալ	" "	8
Պանք տը Բօնս.	" "	4 28
Սօս. Շոմէն [illegible]	" "	4 30
Րէժի	Օսմ. Ոսկ. Դ.Կ.	16 33
Թրամուէյ	" "	590
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	"	505
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	93 3/4
Բաժնեթուղթ Լաւըրիոնի		65

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՕՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 31 Մարտ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %		97 30
" " 4 1/2 %		106 12
Օսմանեան քօնսոլիտէ Սէրի Դ.		22 30
Օսմ. մաքս. արժէթուղթ		480
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)		436 25
Օսմանեան Երկաթուղի		93 37
" Րէժիի բաժնեթուղթ		378 12
Պանք Օթօման		595 62
Քրէտի Լիօնէ	Դ.Կ.	765 25
Իտալական Ռանթ 5 %		93 15
Եգիպտական միացեալ		508 12
Չէք Լոնտրայի վրայ		25 145
[illegible], Օսմանեան քօնսոլիտէ		382 50

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

ԾԱՂԿԱԶԱՐԴ (*)

Զատկական հրաշափառ օրերն այլ եւս հասած են։ Այսպիսի սուրբ օրերու մէջ մարդս բարոյականի վսեմ դասեր քաղելու է, որպէս զի միտքն ու հոգին պարարի ի լոյս ճշմարտութեան։ Այսպիսի խորհրդաւոր օրերու մէջ պէտք է Հայ քրիստոնեան իւր աչերը սեւեռէ ու նայի այն Մեծ-Նահատակին՝ Քրիստոսի, որ մարդկային հոգւոյ փրկութեան զոհն եղաւ, զո՛հ խաչի մահուամբ։ Հետզհետէ մթին ամպեր, որոտագոռ փայլակներ կսկսին անցնիլ այն աստուածային գլխին վրայէն, որ արդէն անվրդով կը նայէր աշխարհի վաղանցուկ փորձանաց եւ յարափոփոխ վիճակի։ Յիսուս՝ վաղիւ պաշտելի Մեսիա Երուսաղեմի մէջ, իսկ քանի մը օր յետոյ հօն, նոյն քաղաքէ մէջ, իբր չարագործ կը դատապարտուի մահուան։ Յիսուս վաղիւ կը մեծարուի իբրեւ վարդապետ ճշմարտութեան, իսկ քանի մը օր յետոյ կամբաստանուի ծանրագոյն յանցանօք։ Յիսուս վաղիւ կը խարազանէ սրբապղծներու ամբոխ մը, իսկ քանի մը օր յետոյ երկնային Ներողամտութեամբ ինք կը խարազանուի։

Յիսուս իւր թշնամիներէն խուսափելով երբ հալածական կը դեգերէր, յանկարծ օր մը իւր աշակերտներուն կը հրամայէ անխռով. «Եկէք, երթանք ի Հրէաստան»։ Աշակերտք սարսափահար կը պատասխանեն. «Ռաբբի, վարդապետ, Հրեայներն էին հետամուտ զքեզ քարկոծելու համար, այժմ նորէն հօն կը դառնաս»։ Յիսուս չվարանիր. «Ո՞չ երկոտասան ժամ է աւուր. ով որ ցերեկ ժամանակ, լոյս արեւուն տակ կը պտտի, չգայթակղիր, չգլորիր, զի աշխարհիս լոյսը կը տեսնէ»։ Մարդկային կենաց օրերը շատ կարճ են, մարդ բաւական է որ ի լոյս երթայ, այսինքն բարոյական կեանք ունենայ, հոգին չվտանգէր, չարժեր այդքան կարճ օրերու եւ աշխարհային փառաց համար զոհել հոգին, որ անհուն տենչ ունի յաւիտենական օրեր վայելելու համար։

Յետոյ Յիսուս Ղազարոսի մահը գուժելով կը յաւելու. «Այլ ես ուրախ եմ, որպէս զի դուք հաւատաք ինձ»։ Այս խօսքն արտասանելէ յետոյ, Յիսուս կերթայ ի Բեթանիա, ուր Ղազարոս մեռած էր ու թաղուած։ Հօն կը խռովին Հրեայք եւ ունկնդիր կ՚ըլլան հիանալի խօսակցութեան մը, վասն զի Մարթա՝ քոյր Ղազարու, Յիսուսի ընդառաջ կը վազէ աղաղակելով լալագին. «Տէր, դուն եթէ հոս եղած ըլլայիր, եղբայրս չէր մեռներ»։ Յիսուսի պատասխանն է կարճ ու կտրուկ. «Եղբայրդ յարութիւն պիտի առնու»։ Մարթա կը յարէ, «Գիտեմ, եղբայրս յարութիւն պիտի առնու յետին օրը, վերջին դատաստանի օրը»։ Յիսուս այդ կնկան նայելով աստուածափառ ձայնով կը գոչէ, «Ես իսկ իմ յարութիւն եւ կեանք. ով որ կը հաւատայ ինձ, թէեւ կը մեռնի, այլ պիտի ապրի. ով որ ողջ է ու ինձ կը հաւատայ, յաւիտեան պիտի չմեռնի. կը հաւատա՞ս այս խօսքիս»։ Յիսուսի այս բարբառն այնքան խորախորհուրդ կը մտնէ ի սիրտ Մարթայի եւ կը վառէ նորա միտքն ի լոյս հաւատոյ, որ իսկոյն կը դաւանի հաւատոյ բուն հանգամանքը. «Այո, Տէր, ես հաւատացի [illegible] ես Քրիստոսն՝ Աստուծոյ որդին, որ յաշխարհ գալու էիր»։ Այս ժամանակ Մարթայի քոյրը Մարիամ կը հասնի, կը փարի Յիսուսի ոտներուն եւ արտասուաթոր աչօք կը գոչէ. «Տէր, եթէ հոս եղած ըլլայիր, եղբայրս չէր մեռներ», Յիսուս տեսնելով թէ ամբոխը կարտասուէ, կը խռովի, կը հարցնէ, «Ո՞ւր թաղեցիք զնա»։ Եւ ահա աղաղակ ամէն բերնէ. «Եկ եւ տես»։

«Եւ արտասուեաց Յիսուս»։

Ո՜ արտասուք, որ նշանակ էիք սիրոյն զոր ունէր Յիսուս իւր բարեկամին-համօրէն մարդկութեան վրայ։ Ո՜ արտասուք, որք յորդորակ եւ օրինակ էիք մեզ՝ լալու համար մեր սիրելեաց գերեզմաններուն վրայ։ Ո՜ արտասուք որ էք միութեան կապ ընդ մէջ կենդանեաց եւ մեռելոց։ Լացաւ Յիսուս որպէս զի իրեններն ուսանին թէ բարեկամք կը սիրուին ոչ թէ միայն ի կենդանութեան, այլ յետ մահու եւս. մահը չկրնար ջնջել այս սէրը։ Ահա այս վսեմագոյն բարոյական է քրիստոնէական կրօնի։

Յիսուս կը հրամայէ տապանաքարն ի բաց հանել, բարձրաձայն կ՚աղօթէ առ Հայր Աստուած, եւ որոտագին կը ձայնէ. «Ղազարոս, ելիր, դուրս եկուր»։ Ժողովուրդն ահաբեկ կը ծփի, կը նայի դէպ ի փոս գերեզմանի, եւ ահա մեռեալն է, չորեքօրեայ, գրեթէ հոտած, մեռեալն է որ կ՚երերայ։ Միեւնոյն ձայնը նորէն կը լսուի, «Քակեցէք եւ թողէք որ երթայ»։ Կը հրամայէ Յիսուս պատռել պատանքը եւ թողուլ որ Ղազարոս տեսնուի ողջ առողջ։

Ժողովուրդը սարսափահար կը ցրուի, այս հրաշքի համբաւն ալ աւելի կը հռչակուի ի Հրէաստան, Յիսուսի թշնամիք կը շփոթին, իրարու կը հծծեն, «Այս մարդն, աւա՜ղ, ահա կը կործանէ կը խորտակէ մեր հին հաւատքը եւ մեր ազգն ի կրօնս կը մոլորեցնէ, այնպէս որ «Գայցեն Հռոմք եւ բառնայցեն զազգ մեր եւ զտեղի», այսինքն Հռոմայեցիք տեսնելով թէ Յիսուսի [illegible] վարդապետութիւնք պիտի ընդհարին կռապաշտական կրօնին, պիտի գան ու պատժեն Հրեայ հպատակ ժողովուրդը։ Այսպէս խորհէլ յետոյ մինչդեռ տակաւին եւս կը վարանէին, Կայիափայ քահանայապետ որ էր ոխերիմ Յիսուսի, խօսեցաւ։

Այլ սակայն ըստ առածին թէ «Խորհուրդ մարդկան՝ կամք Աստուծոյ». մինչ Յիսուսի թշնամիք կը խորհրդակցէին նորա լոյս արեւը մարելու համար, ահա նոր տեսարան. աղաղակներ կը բարձրանան յԵրուսաղեմ. «Եկէ՛ք, եկէք, ահա գայ Մեսիան Իսրայելի»։ Ժողովուրդը գունդագունդ կը վազէ, շատերն իրենց հագուստներն ի գետին կը փռեն մեծագոյն պատիւ տալու համար Յիսուսի, որ իշու մը վրայ նստած կը յառաջանար դէպի տաճարն, ուր կը մտնէր փառաւորապէս, ի ձայն Ովսաննայի, զոր Իսրայէլեան մանկտին կը հնչեցնէր ի ձեռին բռնած արմաւենիի ու ձիթենիի կանաչագեղ ճիւղեր, որք եւ կ՚աղաղակէին անդադար. «Օրհնութիւն որդւոյ Դաւթի»։ Կը կատղին Յիսուսի թշնամիք եւ առ Յիսուս կը համարձակին աղաղակել. «Կը լսե՞ս թէ դոքա ի՞նչ կ՚աղաղակեն. հրամայէ՛ որ լռեն»։ Այլ Յիսուս կը պատասխանէ. «Եթէ դոքա լռեն, քարերը պիտի աղաղակեն»։ Եւ ցոյց տալու համար թէ որքան իսկ կը սիրէ Երուսաղէմը, լացաւ ըսելով. «Թէ որ գիտնայիր այցելութեան այս օրը, այլ եւս չէիր կրեր մեղացդ լուծը, ո՜ Երուսաղէմ»։

Իսկ ո՞վ են սոքա, որք ի լուր հրաշագործութեանց Քրիստոսի Երուսաղեմ կուգան. հսկայ ունին հասակ, սեւուկ ու ալու աչեր. — Հայեր են, որք լոյս հաւատոյ ողողուելու համար Յիսուսը տեսնել կը փափաքին. որ իսկոյն կաղաղակէ «Եհաս ժամ, զի փառաւորեսցի Որդի մարդոյ»։ Զարմանալի՜ բան. Յիսուս յանկարծ Նոր փառք մը կը գուշակէ, եւ աշակերտաց ու ժողովրդեան միջէն անդէն իսկ յապուշ կը կրթէ։ Այո՛ փառք մը կը գուշակէ, փառք երկնից յաւիտենական արքայութեան, զի պիտի տիրէր բոլոր մարդկութեան, պիտի տիրէր երկնքէն—բարոյապէ՛ս։

Ն.

(*) Տես եւ ի Խօսնակ, թիւ 3, ուր եւ երկար խօսուած են Ծաղկազարդի եւ Աւագ շաբաթուան նկատմամբ։

ԱՐԵՒԵԼԱԳԷՏՔ

ԲԱԶՄԱՎԷՊ հանդիսարանը կը շարունակէ հրատարակել օտարազգի արեւելագէտներու կենսագրութիւնը։ Ֆրանսացիներէն յետոյ, որոց մէկ քանիներուն արտատպեցինք արդէն, կարգը եկած է պելճիքացի լեզուագէտի մը որոյ կենսագրութենէն կը քաղենք հետեւեալը·

Անցնինք հիմայ ի Պելճիա, ուր հայերէն ուսմանց ներկայացուցիչն է Փ. Նեւ։

Փ. Նեւ (Փելիքս Յովհաննէս Մկրտիչ Յովսէփ) ծնած է ի Համ ի Հէնոյ, յերեքտասան յունիսի 1816 տարւոյն։ Իր ուսմանց ընթացքն կատարելով ի Լուվէն, ի Գան եւ ի Մինխէն Պաւարիոյ, գնաց ի Փարիզ՝ աշակերտիլ Գաթըրմէրի, Ռէնոյի եւ Եւգ. Պիւռնիւֆի։ 1838ին փիլիսոփայութեան վարժապետի աստիճանն ընդունեցաւ. 1841ին արդէն ուսուցիչ էր համալսարանին Լուվէնի, եւ վրան քիչ տարի անցնելէն ետքը նաեւ անուանական ուսուցիչ հին մատենագրութեան եւ արեւելեան լեզուաց։ Ի 1844 իր ի Լուվէն հրատարակած մէկ գրուածովը «Ներածութիւն յընդհանուր պատմութիւն արեւելեան մատենագրութեան» ցուցուց յայտնապէս թէ [illegible] արեւելագէտ մը ըլլալու սահմանուած էր։ Մասնաւոր կերպով հետամուտ եղաւ սանսքրիտ եւ հայ լեզուաց, ի նմին ժամանակի չդադրելով ուսումնական հետազօտութիւններ ընել Լուվէնի համալսարանին, ու նոյն քաղաքին «Երից լեզուաց» դպրոցին պատմութեամբ, ու երիտասարդ արեւելագիտի մը՝ Եւգ. Ժաքէի կենսագրութեամբ։ Մեր նպատակէն դուրս է մեծանուն ուսուցչին՝ Հնդկաց մատենագրութեան վրայ իմաստուն երկասիրութեամբքն զբաղիլ. իսկ հայ մատենագրութեան նկատմամբ՝ իր առաջին գրուածն է 1841ին Ունիվէր (Univers) օրագրին յուլիս 4 թուոյն մէջ հրատարակած՝ ի պատիւ Առաքելոց երգուած ի մեր եկեղեցւոյ շարականին գաղղիարէն թարգմանութիւնը։ Ընդհ. արեւելեան մատենագրութեանց պատմութեան ներածութեան մէջ հայերէն լեզուն կը դնէ պարսկական ընտանեաց մէջ, զէնդ, պահլաւ, փարսի, աֆղան, պէլուճ, քիւրտ եւ օսսէթ լեզուաց հետ. «Երկար ատեն, կ'ըսէ, հայերէնն անկախ լեզու մը կարծուեցաւ, մինչ կը պատկանի պարսկականին իր արմատներովն ու քերականական փոփոխութեամբը»։ Նեւ՝ Փեթըրմանի ու Վինտիշմանի կարծեաց վրայ կ'ուզէ ընել այս ենթադրութիւնը։ Բայց չենք կարծեր որ նորա այս տեղը տուած ըլլան հայերէնին։

1843 տարւոյն «Ուղղափառ համալսարան» խորագրով ի Փարիզ հրատարակուած ուսումնաթերթին 95 թուոյն մէջ երեւցաւ Նեւի քննադատական գրութիւն մը Յովհաննու կաթողիկոսի պատմութեան գաղղիական թարգմանութեան վրայ, Սէն-Մարթէնի աշխատասիրութեամբ, որ թարգմանչին մահուընէն ետքը հրատարակեցաւ։ 1845ին նոյն հանդէսին մէջ հատուած մը հրատարակեց Նեւ՝ Եղիշէի գրուածոյ վրայ՝ զոր տասնըհինգ տարի յառաջագոյն Կ. Փ. Նոյման թարգմաներ ու տպեր էր յանգլիական լեզու (Լոնտրա 1830), յիտալականն՝ Յովսէփ քահանայն Քափփէլլէթթի (Վենետիկ, 1840), Գապարաճեան Գրիգոր վարդապետն ի գաղղիականն (1844), եւ Ջանշիէվ ի ռուս (Թիֆլիզ 1853)։

1855ին Ասիական Օրագրի հինգերորդ շարքի վեցերորդ հատորին մէջ երեւցաւ Նեւի ուսումնասիրութիւն մը «Ի վերայ Թովմայի Մեծոփեցւոյ եւ նորա գրուածոյն ի հնգետասաներորդ դարու» եւ որու վրայ տեղեկութիւն տուաւ Տիւլորիէ՝ իր մէկ երկասիրութեանը մէջ։ Նոյն տարւոյն մէջ թարգմանեց «զհանգստեան շարականս» եկեղեցւոյն Հայոց եւ տպագրեց ի Լուվէն 1857ին «Ուղղափառ հանդիսարան» ուսումնաթերթին հինգերորդ շարքին երրորդ հատորին մէջ հրատարակեց հայերէն մատենագրութեան աղբերաց ամփոփ ուսումնասիրութիւն մ'ալ. «Կոստանդիանոս եւ Թէոդոս յարեւելեան եկեղեցիս, ուսումնասիրեալ ի յոյն եւ ի հայ աղբերաց.» — 1859ին՝ Փեթըրմանէն տարի մը յառաջ, Պէլճիքա կոչուած ուսումնական թերթին մէջ եւ հետեւեալ տարւոյն մէջ տպագրեց կարեւոր ուսումնասիրութիւններ։

Վերջապէս կարգ մը կարեւոր ուսումնասիրութիւններէ զատ, ի 1886 ընտիր երկ մը կամ մանաւանդ երկասիրութեանց հաւաքածոյ մը ընծայեց Նեւ տպագրութեամբ, հրատարակելով ի Լուվէն, (էջք 400), ութածալ հատոր մը, յորում հեղինակը իր արդէն նախընթաց երկասիրութիւններն ի մի հաւաքելով, նոր ծանօթութիւններ ալ վրան կ'աւելցնէ։

Պելճիոյ մէջ հայերէն ուսմանց նկատմամբ այլ եւ այլ յօդուածք հրատարակուեցան Միւզէոն ուսումնաթերթին մէջ, որ համազգային հանդէս մ'է գիտութեանց ու դպրութեանց հետամուտ ընկերութենէ մը 1882էն ի վեր կը հրատարակուի ի Լուվէն։ Գլխաւոր աշխատակիցներէն մէկն է Փ. Նեւ, եւ որ թէ իրեն եւ թէ այլոց բազմաթիւ յօդուածոց կը հանդիպինք։

Փափաքելի է որ աւելի բազմանան Փելիքս Նեւի հետոց ետեւէն գնացող բանասէրք եւ գիտունք։

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԸ

ԱՌ ԹԷՈԴՈՍ

Ա.

Իսկիւտար կը բնակէին երկուքն ալ. Զարեհ եւ Զարուհի։

Բ.

Սէրի պէս բան մը զիրար կը կապէր. Օրիորդը իր լուսանկարը ունէր հօրենական տան ալպոմին մէջ։

Գ.

Օր մը Զարեհ գողցաւ զայն։

Դ.

Հինգ տարի ետքը Զարուհի կարգուեցաւ..... ուրիշի մը հետ։

Զարեհ արտասուաթոր, ա՛լ ժամանակը հասած սեպեց լուսանկարը սրտին վրայէն հանելու եւ վերջին ողջոյնը տալ ուզեց։

Ե.

Ո՜հ, սոսկում... Ս. Խաչ եկեղեցւոյ պանդուխտ քահանային պատկերն էր զոր Զարեհ հինգ տարի շարունակ սրտին վրայ սեղմած էր։

Զ.

Ալպոմին մէջէն էջ մը փախուցած էր։

Յ. ԱԼՓԻԱՐ

ԶԱՏԿԻ ՀԱՒԿԻԹ

Զատիկը կը մօտենայ՝ իր ծիրանեգոյն շողերն զգացընելով նորափթիթ գարնան թուփերուն եւ սիրտերուն ընդմէջէն, ինչպէս արեւն որ իր հրաշունչ սկաւառակը ցուցնելէ առաջ՝ կարմիր շառաւիղներ կը գծէ արշալոյսի մեղմածուփ մշուշներուն մէջ։ Բնութեան այս խանդավառ վերածընութեան հետ կը վերածնին եւ մեր սիրտերն ալ, որք կը լեցուին արեգակնակէտ եւ պայծառափայլ օրերու ակնկալութեան յորդ խնդումով։ Զատիկը բոլորովին տարբեր հրապոյրով մը կը ներկայանայ յաչս ամեն քրիստոնեայներու. խնկաբոյր եւ խորհրդահրաւէր բան մը ունի իր մէջ, որ ամեն տխրութիւններու, ամեն վշտահար սիրտերու գոնէ սփոփանք մը կ'ազդէ վայրկենապէս, իր կրօնային վսեմութեան եւ շքեղութեան ազդած վերացումին մէջ հալեցնելով զանոնք ամենքն ալ։

Հապա կարմիր հաւկիթը։

Ո՞ր սիրտ խայտացում մը, ցնծութիւն մը չզգար այն կլորիկ կարմրուկ գնտակներուն ի տես, որք ամենահին ժամանակներէ ի վեր ամեն տարի կուգան կը զարդարեն մեր սեղանները, մեր յարկերուն տակ կը բերեն կը սփռեն անճառ վերկենդանացումի մը կենսապարգեւ հիւթը։ Շատ քիչ բան ծանօթ է այնքան գերազանցապէս բանաստեղծական որքան Զատկի հաւկիթը. անոր տեսքը մանկային ուրախութեամբ կը համակէ ծերերն ալ չափահասներն ալ. իսկ տղայք ի՜նչ կը զգան երբ ձայնն իսկ առնեն կարմրուկ հաւկիթին. օրեր առաջ կը մտածեն անոր վրայ, ոսկեզօծ ծրագիրներ կը պատրաստեն անոր հետ վարուելու եղանակի մասին. եւ անոր ներկայութիւնը՝ լրումն է իրենց անբացատրելի խնդումին։

Զատկի հաւկիթներու այս մաքնիսական ազդեցութիւնը համանման համազօր է ամեն քրիստոնեայ ազգերու մէջ ալ. կարծես անոնք աւելի մեծ կարեւորութիւն մը կընծային աւանդական այս գեղեցիկ սովորութեան։ Ֆրանսայի, Զուիցերիոյ, Գերմանիոյ եւ Անգլիոյ մէջ, Զատկի առթիւ, հաւկիթի զարդարուն եւ գունագեղ ընծայներ կը փոխանակուին։ Զատկի հաւկիթները գեղեցկացնող նոր նոր եղանակներ հնարել, անոնց վրայ նկարներ, զարդեր գծել, հազարումէկ ձեւերով նկարել զայնս, դրուագել, հանճարեղ նշանաբաններով խճողել, ասոնք կ'ըլլան մանչերու եւ աղջիկներու միակ զբօսանքն ու գրեթէ զբաղումը՝ բարեբաստիկ վայրկեանէն երկար ատեն առաջ, յորում ընծայները, գաղտնապէս օր առաջ խնամով պատրաստուած, երեւան պիտի ելնեն մեծ օրին։ Ո՞վ չէ զգացած անսահման զուարթութիւն մը իր ակնարկը պըտըտցունելով կարմիր հաւկիթներով լի այն մեծ կողովներուն վրայ որք կը փայլին արեւին տակ եւ գոգ կը ծանուցանեն տարւոյն վերանորոգումն ու առատաբուխ բընութեան մը զարթնումը։

Գիտէ՞ք, արեւմտեան երկիրներու մէջ հաւկիթ ընծայելու սովորութիւնն ո՛ւսկից մեզ գացած է. Արեւելքէն, ուր հաւկիթը մեծ դեր կը խաղայ իբր խորհրդանշան հնութեան քաոսի, աշխարհիս նախնական վիճակին, եւ արարչագործութեան որ բազմացուցած է ամեն իրը։

Թէ ի՞նչ առթիւ կը կատարուի հաւկիթի տօնն ի Պարսկաստան, Ֆրանսացի ականաւոր հեղինակ մը հետեւեալ կերպով կը պատմէ զայն։

Նոր տարւոյ տօնը, միակ քաղաքային տօնն ի Պարսկաստան, մեծ շքեղութեամբ կը կատարուի։ Շահ Ճէլալէտտին, հեղինակ տումարի մը զոր նախապատիւ կը համարին եղեր Գրիգորեան տումարէն, արեգակնային տարւոյն տօնն հաստատած է գարնան գիշերահաւասարին իրիկունը։ Տօնը կը ծանուցուի ժողովրդին՝ թնդանօթի հարուածներով եւ հրացանաձգութեամբ։ Աստղաբաշխք, շքեղօրէն հագուած, Շահին պալատը կամ տեղւոյն կուսակալին բնակարանը կ'երթան գիշերահաւասարէն մէկ ժամ առաջ. նշանը տրուելու պահուն հրացանաձգութիւնք կ'ըլլան, եւ նուագարաններ, թմբուկներ ու փողեր օդը կը թնդացունեն։ Ամեն մեծամեծներու եւ հարուստներու տուներն ուրախութիւն կը տիրէ եւ երգեր կ'երգուին։ Սպահանի մէջ տօնի ութն օրերուն՝ նուագաբաններ կը շրջին բոլոր մեծամեծներու տուներուն առջեւ, պարերով, հրախաղութիւններով եւ կատակերգութիւններով, ինչպէս կ'ըլլայ տօնավաճառի մը մէջ. եւ ամեն մարդ այդ ութօրեակը կ'անցունէ ծայրայեղ ուրախութեամբ։ Պարսիկները, այս տօնին կուտան, ուրիշ շատ մը անուններու հետ, Նոր հագուստներու տօն անունն ալ, վասն զի չիկայ մարդ մը այնքան աղքատ այնքան թշուառ որ նոր լաթ մը չհագնի, եւ անոնք որոց վիճակ'ը կը ներէ, ութ օրն ալ նոր կը հագնին։ Ընծայներ կը փոխանակեն, եւ նախընթաց օրն իսկ իրարու կը ղրկեն նկարուն եւ կարմրագոյն հաւկիթներ։ Անանկ հաւկիթներ կան որոց հատը երեք քրմեց ոսկի կ'արժէ եւ որք ոսկեզօծ ու զարդարուն կ'ըլլան։ Վեհապետը անոնցմէ կը բաշխէ երեւելի անձնաւորութիւններու։ Կ'ըսուի թէ ի վաղուց անտի պարսիկները սովորութիւն ունէին նոր տարւոյ առթիւ հաւկիթ փոխանակելու։ Եւրոպայի մէջ, Զատկի հաւկիթներու փոխանակութիւնը մեծապէս ընդհանրացած է. ադամանդազարդ հաւկիթներ՝ պանքնոտներու մէջ պլլուած... Երանի՜ ընդունողներուն։

Հաւկիթի այս զեղխութիւնը քիչ մը չի յարմարիր մեր բաղդերուն. մենք աւելի համեստութեամբ ու չափաւորութեամբ կը վարուինք անոնց հետ։ Բայց այս պարզութիւն կարծես աւելի փափուկ հանգամանք մը կ'ընծայէ եւ լիովին կը համապատասխանէ կրօնային այս երկնաբոյր տօնին։ Մեր աչքին աւելի հրապոյր կունենայ պարզ կարմիր գոյնը, քան պաւոտ յղփուն գոյները մեծագին առարկաներու։ Հայն ալ ֆրանսացին, զուիցերիացին, գերմանացին չափ եւ թերեւս աւելի ուրախութեամբ չի՞ լցուիր երբ իր շուրջը տեսնէ կարմիր հաւկիթներու կարմիր փողփողումը, անոր պարգեւած անհամեմատ երանութիւնը մանուկներուն, որոց անմեղունակ ժպիտը շատ աւելի կարժէ քան ակնախտիղ փայլն ադամանդներու։

Ե.

ՆԱՄԱԿ ԱՄԵՐԻԿԱՅԷ

ՊՈՍԹՕՆ, 16 մարտ

Սանտուիչ կղզեաց խնդիրն, որ ատենէ մ'ի վեր կը յուզուէր, այժմ տարբեր կերպարանք ստացաւ։ Նախորդ նախագահ Հարիսըն, ծերակոյտին առաջարկած էր, թէ՝ կղզեաց գրաւումը աւելի օգտակար պիտի հանդիսանայ Միացեալ-Նահանգաց, քան լոկ թեւարկութիւն մը պահելը, վստահացնելով թէ եւրոպեան տէրութիւնք տրամադիր չեն որ եւ է ընդդիմութիւն ընելու. բայց դեռ Ծերակոյտի որոշումը չընդունած՝ Հարիսըն տեղի տուաւ Քլիվլէնտ նոր նախագահին. Քլիվլէնտ չընդունեց այդ առաջարկը եւ մարտ 13ին իւր խորհրդատու ժողովին (cabinet) հետ խորհրդակցելէ վերջ, որոշեց քննիչ յանձնախումբ մը ղրկել Սանտուիչ կղզիներն որպէս զի իրաց վիճակը մօտէն քննէ։ Յանձնախումբը կը բաղկանայ երեք անդամներէ, որք են՝ Մր. Պըլավընտ, որ նախորդ Ծերակոյտին մէջ արտաքին գործոց յանձնախմբին ատենապետ էր, զօրավար Ջովըլտ եւ ծովակալ Պրավօն. ասոնք կը մեկնին մարտ 23ին Սան-Ֆրանչիսկոյի նաւահանգիստէն մեկնող Ռիօ-տէ-Ժանէյրօ նաւով որ Չինաստան կ'ուղեւորի՝ Սանտուիչ կղզեաց Հանօլուլու քաղաքին հանդիպելով։

—Մարտ 12ին մեծ հրդեհ մը ծագեցաւ ի Պոսթոն, 85,000,000 թալէրի վնաս պատճառելով. աւելի կորստաբեր պիտի ըլլար, եթէ ի Պոսթոն, 150 հրշէջ շոգեշարժ մեքենաներէ զատ, հեռաւոր քաղաքներէ օգնութիւն չի հասնէին հրշէջ մեքենաներ, որոնք կուգային մինչեւ 100 մղոն հեռու քաղաքներէ։

—Պոսթընէ 5 մղոն հեռու Պրայթըն գիւղի մէջ գտնուող հայեր, որք տարիէ մ'ի վեր կաշխատէին երիզի (շէրիտ) գործարանի մը մէջ, քանի օրերէ ի վեր դադրած են աշխատելէ, բայց կը յուսանք թէ պիտի վերսկսին ի մօտոյ։ Ասոնք թուով 92 են, մեծաւ մասամբ Քարբերդի Դատէմ եւ Բագմաշէն գիւղերէն։ 3 օր առաջ, Բագմաշէնցի երկու հայեր կը փորձէին երթալ եւ իրենք գործել, բայց նպաստաւոր ընդունելութիւն չեն գտներ։

ՊԵՏՐՈՍ ՊԷՕԼՃԻՒԿԵԱՆ

ԵՓԵՍՈՍ

Կ. Ս. Մ

ՈՒԽՏԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆ ԱՌ Ս. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

ԻԶՄԻՐ, 14 մարտ

Չեմ գիտեր թէ ի՞նչ զօրաւոր մագնիս կայ զիս առ Եփեսոս քաշող, ուր քանի քանի անգամներ այցելած եմ եւ դարձեալ չեմ յագեցած այդ յանկուցիչ վայրերը տեսնելու մարմաջս չափաւորելէ։

Ամեն անգամ որ կայցելեմ այդ հրաշակերտ աւերակներն՝ որոց մեծ մասը դեռ կանգուն կը մնան, գրեթէ զմայլած կը մնամ ի տես այն նուրբ եւ արհեստական շինուածոց որք ենթադրել կուտան ամեն ուղեւորին թէ ժամանակ մը Եփեսոս ծաղկեալ, զարգացած քաղաք մը եղած է։

Տեղացիներէ շատերը հարցափորձելով հետաքրքիր հնագէտի մը պէս փափաքած եմ իմանալ թէ այս աշտարակը, այն քարայրը ի՞նչ էին եւ թէ ունի՞ն ո եւ է տեղեկութիւն. դժբաղդաբար չկրցած եմ որոշ պատասխաններ ստանալ, բայց կըրցած եմ Եփեսոսի մասին Անգլիացւոց հրատարակած հնախօսական գրքերը կարդալ եւ տեղեկանալ, որոց մէջ շատ կէտեր կան որք մութ մնացած են։ Յաւակնութիւն չունիմ այդ գրքի պարունակութիւնն իբրեւ իմ աշխատասիրութիւնս հրապարակ հանել. ես միայն պիտի բաւականանամ Եփեսոսի մէջ մեր ունեցած ուխտատեղւոյն՝ Ս. Յովհաննէս Աւետարանչին գերեզմանի մասին մի քանի խօսքով հանրութեան պարզել թէ ինչպէ՞ս կը կատարուի այդ ուխտագնացութիւնն որ կրօնական եռանդն եւ աւանդ հրահրելով՝ ջերմեռանդութիւն բորբոքելու երեւոյթն ունի ու միշտ օգտակար արդիւնքներ կրնայ ունենալ։

Նախ երկու խօսքով բացատրենք թէ ուխտագնացութիւն ըսելով չկարծուի թէ Եփեսոսի այդ լերան վրայ՝ ուր Ս. Յովհաննէս Աւետարանչի գերեզման կայ կըսեն, հայք ունին փառաւոր եկեղեցի կամ մատուռ մօտ շէնք մը. ո՛չ, լերան վրայ ուր կը կատարուին պատարագի խորհուրդները, կայ գերեզման մը որոյ վրայ տապանագիր անգամ կայ։ Այս վայրին վրայ կը կառուցանեն մի մեծ վրան ուր քահանան եկեղեցւոյ խորհուրդները կը կատարէ եւ ուր ժողովուրդն ամենայն ջերմեռանդութեամբ կ'ունկնդրէ իւր գործին յաջողութիւն, կամ հիւանդաց բժշկութիւն եւայլն խնդրելով։ Մնայ ըսելու որ Ս. Յովհաննէս հրաշքներ կը գործէ. ով որ տարուան ընթացքին մէջ դժբաղդութեան կամ հիւանդութեան մը կը պատահի, իսկոյն կ'ուխտէ Ս. Յովհաննէս երթալ եւ ընծայ մը տանիլ։

Ս. Յովհաննէսի տօնը Զատկի երրորդ կիւրակէն մինչ կը կատարուի. ընդհանրապէս շրջակայ մօտ տեղերէ, ինչպէս Գուշատայ, Այտըն, Սէօքէ, ուխտաւորք հինգշաբթի օր կուգան եւ ամբողջ հինգ օր վրաններու տակ, ուրախ զուարթ, գիշերները ջահեր կը վառեն, խրախճանութիւններ տեղի կունենան. թմբուկ զուռնայ եւ այլ նուագարանք գիշերն ի բուն կ'ոգեւորեն այդ վայրն։ Իրիկուընէ շաբաթ կամ կիւրակէ կը կատարեն իրենց ուխտն եւ այս առթիւ երկաթուղւոյ վարչութիւնն երթեւդարձի գները շատ կը զեղչէ, այնպէս որ աղքատ չքաւորն իսկ առանց նեղութեան կը մասնակցի։

Մենք շաբաթ գիշեր եւրոպական ժամը 9ին կառախումբ կը մտնենք. ժխորը մեծ է կայարանին մէջ. ամեն կառքեր լուսաւորուած են երկաթուղեաց յատուկ կանթեղներով, ամեն կառքի մէջ իրարանցում, ցնծութեան աղաղակներ, գիշերային ամայութեան մէջ կը թռչին. վերջապէս վայրաշարժը կը սուլէ, մեկնելու պատրաստ է, «Մնաք բարով», «ուխտերնիդ ընդունական»ի աղաղակները կը բարձրանան. մէկ մ'ալ կառախումբն հազիւ շարժիլ սկսած է, եւ ահա հրացանաց պայթիւններ կ'արձակուին քանի մը վակոններէ. հին, շատ հին սովորութիւն որ դեռ կը պահուի հոս, ու՛ր եք ուրեք, մանաւանդ ռամիկ դասուն մէջ։ Կառախումբը շոգեխնդ կը սլանայ, վայրաշարժին սուր սուլումներն ականջներ խուլցնելու չափ կ'արձակուին անընդհատ։ Ամենքս ալ գոհ, ուրախ զուարթ կը խօսակցինք բանաստեղծօրէն մեր յանցափի զմայլումը արտայայտելով, վճիտ երկնի եւ լուսնին վրայ որ իւր լուսափիւռ ճառագայթները գիշերային մըթութեան մէջ կը ցոլացնէ։ Ամեն գլխէ մէկմէկ ձայն, ամեն կառքերու մէջ պոռչտուք, երգ, պոռալ, կանչել որք ամենքը մէկմէկ խառնուած՝ անճանաչ թէեւ, բայց չգիտեմ այս գիշերային վսեմութեան մէջ ի՞նչո՞ւ հմայուած ունկնդրել կուտային՝ որպէս ներդաշնակ եղանակներ։

Կէս գիշերուան մօտ է եւ ահա կառախումբը կը կենայ. հասած ենք Եփեսոս. կայարանի մէջ ահագին բազմութիւն մը խառնուած կ'սպասէ։ Վերջապէս ինքզինքս դուրս կը նետեմ վակոնէն եւ կսկսիմ մեր բարեկամաց հետ դէպ ի բարձրացեալ վայրը, Ս. Յովհաննէս, ճամբայ ելլել որ ժամ մը չափ հեռաւորութիւն ունի կայարանէն. հետերնիս ջահ կամ լոյս չունինք. Աստուծոյ տուած լոյսը, լուսինն է, որ մեզ յամրընթաց կը հետեւի։ Կը յառաջանանք եղէգներու, ցորենի ու գարիի հունձքերու մէջէն. հեռուէն կը նշմարենք լոյսերու ահագին խառնուրդ մը լերան վրայ. արհեստական գունաւոր լոյսեր մերթ ընդ մերթ երկնի վճիտ կամարին վրայ կ'ելլեն եւ կը մարին։ Անուշ բոյր մը զոր ջերմեռանդները շատ կը սիրեն եւ կը վերագրեն Ս. Յովհաննէսի, իւր հեշտաւէտ բուրումներով զմեզ կ'ըգլխէ. ամեն բերնէ սրտի հառաչներ դուրս կը թռչին որոց մէջ մասնաւոր ձեւ մը կայ. ամեն միտքեր դէպ ի երկնագաւառները կը սլանան, ամեն բերան սուրբ եւ փամ բառեր կը թօթովէ։

Լեռն ի վեր ելլել կամ լաւ եւս է ըսել սողոսկիլ սկսած ենք. մէկ մ'ալ եկեղեցւոյն կոչնակը կամ զանգակի թինդն է որ այլազան տպաւորութեան ներքեւ համակած՝ մեր քայլերն արագացնելու գրգիռ կը լինի։ Վերջապէս հասած ենք. նահապետական թմբուկ զուռնան անդադար կը հնչէ վրաններու դէմ։ Մենք, որպէս ջերմեռանդ, նախ եկեղեցի կը մտնենք ուր քահանան [illegible] կարդալու վրայ է եւ արդէն լմննալու մօտ. մոմերը կը վառենք սուրբ գերեզմանին վրայ եւ դուրս կելլենք։ Ուր գիշերելնիս, մտածել չի մնար, եւ ամեն վրաններու մէջէ «հրամմեցէք, մեզի եկէք» ձայներ կը լսուին, ամենքն ալ գրեթէ մէկմէկու անծանօթ. բայց վրան ունեցողը պարտք կը համարի հրաւիրել ով որ ալ ըլլայ։ Ընկերսիրութեան գեղեցիկ տեսարան մը. ամեն կողմէ ուխտաւորներ հաւաքուած՝ մէկմէկ պատուելու եւ մեծարելու կը ճգնին, թէեւ իրարու լինին անծանօթ. կը բաւէ որ ջերմեռանդ մարդ մ'է։

Առանց երկարելու կը բաւականանամ միայն ըսել թէ այս ուխտագնացութիւնն ամեն ուխտաւորի վրայ այլազան եւ գեղեցիկ տպաւորութեամբ կը համակէ, այնպէս որ ամեն ուխտաւոր կրկին ու կըրկին անգամ երթալով այդ քարերու վրայ արցունքներ թափելէ չի յագենար։ Կրկին անգամ Ս. Յովհաննու գերեզմանը տեսնողն Երուսաղէմ գացած եւ Ս. Փրկչին գերեզմանն համբուրած կը համարին մեր պառաւ կիներն։

Փափաքելի է որ այսպիսի ուխտագնացութիւնք միշտ եւ ամեն տեղ կատարուին, իբրեւ անմեղ զբօսանք մը եւ կրօնական ջերմեռանդութեան մեծ զարկ տուող։

* * *

ԱՌՈՂՋԱԲԱՆԱԿԱՆ

ԱՐԵԱՆ ՓՍԽՈՒՄՆ

Արեան փսխումներն այն ախտանիշներէն են որք մարդու մը վրայ երեւցած ատեն՝ կ'ահաբեկեն։ Նոյն իսկ շատ անգամ տեսած ենք մարդեր որք կը տժգունին կամ կը մարին, երբ իրենց թաշկինակին վրայ արեան թել մը կը տեսնեն։ Բայց ի՞նչ է պատճառն որ այսքան սոսկում կ'ազդէ ամենուն։ Շատ պարզ է. Ռամկական ժողովուրդն ընդհանրապէս ամէն արեան փսխումը հիւծախտի նշան կը համարի։

Բերնէն եկած արիւնը, բաց ի թոքերէն, կրնա՞յ ուրիշ կողմէ մ'ալ գալ։ Երբ բերնէն արիւն կը հոսի, միշտ նշա՞ն մը պէտք է սեպել հիւծախտի։ Այս նշանը միշտ հիւանդութեան յառաջացած վիճա՞կը կը յայտնէ։ Ահաւասիկ երեք հարցեր որոց յաջորդաբար պիտի պատասխանենք։

Թոքերէն հետ դուրս եկած արիւնը կըրնայ յառաջ գալ 1. լինտերէն, որք, ինչպէս գիտենք, երբեմն դիւրաւ կը պատռին, 2. կոկորդէն, 3. քթէն, 4. խռչափողէն, 5. ներքանէն, այսինքն բերնի ետեւի կողմէն ստամոքսն երկնցնող խողովակէն, 6. նոյն իսկ ստամոքսէն։

Երբ յառաջ գայ կոկորդի (փողացաւ) կամ ձայնանդամի (խռչակատար) բորբոքումէն, երեւցած առաջին բանն է մազային խողովակներու ընդլայնումն այն կողմին որ այսպէս թանձրացած է. Ցայնժամ սաստիկ հազ մը եւս երեւան կ'ելնէ որ, պատռելով արեանային փոքրիկ երակները, թոյլ կուտայ հոսիլ քանի մը կաթիլ արիւն, աւելի ահաբեկիչ քան կոկորդի չորութիւնը կամ բռնուածութիւնն, առաջին նշանք հիւանդութեան, որք գրեթէ աննշմարելի մնացած էին։

Քթի ծակերը միշտ հաղորդակցութեան մէջ են յետին կոկորդին հետ։ Եթէ յետակողմեան մասին մէջ արենահոսութիւն մը ծագի, արիւնը կրնայ թէ՝ քթի ծակերէն եւ թէ բերնէն հոսիլ, եւ կամ միայն այս վերջին ճանապարհաւ։ Բերնին մէջ լեզուն ծռած ատեն դիւրաւ կը տեսնուի հիւանդութեան ծագումը։

Արենահոսութիւնք երբ ներքանէն յառաջ գան, ուրիշ բանի արդիւնք չեն բայց եթէ այս խողովակին ուռեցած երակներուն պատառման. արդ՝ ասպիսով ընդհանրապէս կերակրոց անցքերուն մէջ ալ կը մտնեն։ Գալով ստամոքսի արեան, սովորաբար թանձր փսխուքի ձեւով եւ սեւ գոյնով մը դուրս կուգայ։

Թոքերէն եկած արիւնն ընդհակառակն խիստ կարմիր, խիստ հեղուկ է եւ անոր մէջ պահուած օդոյ բազմաթիւ պղպջակներէն յառաջ եկած փրփրուն լուսաւոր է։ Այս բան յաճախ տեսնուած է նաեւ հիւծախտէ զերծ մարդոց վրայ եւս, թոքային արենահաւաքութեան մը սկզբնաւորութեան միջոցին, հինգած ցնցղատապի մը շրջանին մէջ, սրտի հիւանդութիւն ունեցող մարդոց վրայ, կուրծքի վրայ կատարուած սաստիկ հարուածներէ կամ նոյն իսկ մեծ ջանքերէ յետոյ։ Երբեմն մթնոլորտային ճնշման (ճնշեալ օդով գործիք, օդապարիկ, անկահանդերձ, խորասուզում) շատ արագ փոփոխութենէ մը վերջը, ջիղերու հիւանդութեան մը բռնուած միջոցին։ Վերջապէս արեան փսխումներ կան որք յառաջ կուգան սովորական արենահոսութեան մը, մանաւանդ արիւներթութեան մը (մայասըլ, պասուր) խափանումէն։

Խօսքս անոնց համար չէ որք ամէն չնչին բան հիւծախտի ծագումն կը համարին։ Արեան փսխումն երբեք անբուժելի հիւծախտի մը նշանը չէ. նոյն իսկ կարելի է ըսել որ հիւանդին ծառայութիւն կը մատուցանէ, անոր ուշադրութիւնն հրաւիրելով այն վտանգին վրայ որ պիտի ծագի կենաց եւ դեղօրէից տեսակէտով բժշկին տուած պատուէրներուն հետեւելու անհոգութենէն։

Դարման. Կարելի եղածին չափ օդասուն տեղ մը գնել հիւանդն եւ սառոյցի փոքրիկ կտորներ կուլ տալ։

Վահրամ Ն. Արծրունի

ԱԶԴ ԹԷՆՊԷՔԻԻ ՌԷԺԻԻՆ

Թէնպէքիի ընկերութիւնը պատիւ ունի ծանուցանել հասարակութեան թէ Ռամազանի համար պատրաստուած մասնաւոր ընտիր տեսակները պիտի վաճառուին հետեւեալ ծխավաճառներու խանութները·

Մեհմէտ Մոհսին Մահմուտ օղլու Պոլիս, Թահթա-Գալէ։

Պարսիկ Մահմուտ Իպրահիմ ի Պոլիս, Համիտիէ Թիւրպէսի թիւ 3։

Ստեփան եւ Ղազար Ճիզմէճեան, Պոլիս, Սուլթան Պայազիտ թիւ 13։

Եռաննի Պիլիքա, Ղալաթիա, Սանտըքճըլար, 102։

Պէհճէտ Ֆէյզուլլահ աղա, ի Թօփհանէ, Պօղազքէսէն, Ղալաթիա, թիւ 7։

Իսմայիլ էֆ. Պէշիկթաշ, Վաքըֆ իսքէլէսի փողոց, թիւ 63։

Ալի Պէշէ եւ Րիզա Ռամազան, Ղալաթա-Սերայ, Բերա, թիւ 2։

Հաճի Ալի Ֆեթթուլլահ, Բերա, Թաքսիմ, աղբիւրին դիմաց։

Ալի Պաշա, Գատըքէօյի նաւամատոյցը, թիւ 22։

Ալի Պաշա, Սկիւտար, Մահքէմէ փողոց։

Իսմայիլ էֆ. Ապտուլլահ Օղլու, Աքսէրայ Լալէլի ճամի, թիւ 166։

Րեշիտ Մոլլա, Պոլիս, Պալաթ, թիւ 2։

Յովհաննէս Նշանեան, Ռումելի Հիսար, թիւ 60։

Ճաֆեր աղա, պարսիկ, ի Գասըմ-Փաշա, թիւ 7։

Եօրտանաքի Թէոտոսի, ի Հէյպէլի, Պէօյիւք Եօլ։

Կրէկօռի Աթեքիտէս, Քարթալ։

Անդրեաս Յակոբեան, Պէօյիւքտէրէ։

495 6—15

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԴԱՇՆԱԿԻ

Հիմնեալ 1889 ին

Ե. ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Բերա, Մեծ-Փողոց, թիւ 10, Բասաժ Խրիսթաքի

Նոյն Բասաժին մէջի մթերանոցը կը կրէ թիւ 6

Վաճառում եւ գնում, փոխանակութիւն եւ փորձում, դաշնակայարմարում եւ նորոգում, վարձու կողմէ յանձնարարութիւնք ամենայն խնամով եւ փութով կը կատարուին։

Դաշնակներ, Փարիզի ամենալաւ գործարաններէն, այնպիսի գիներով որ ամեն մրցում կը չքէ։ Սրահի քոնսառտի դաշնակներ, կրկին ջահերով, երկաթէ շրջանակով, ուղղահայեաց լարերով, փղոսկրէ ստեղնարանով, ֆրանսական պատրաստութիւն Բլէյէլ վաճառատան, տաս տարուան համար նորոգութեան պէտք չունենալու երաշխաւորութեամբ, 30 օսմ. ոսկւոյ, սիրուն ամսաւարձով մը եւ չորս պատուանդաններով։ (Բլէյէլ վաճառատունը մինչեւ ցարդ քսան ոսկւոյ եւ արծաթեայ շքադրամ եւ պատուոյ հինգ վկայական ընդունած է)։ Համակ ոսկեզօծ դաշնակ մը ուղղահայեաց ազնուոր(հնութիւն) —Սրահի դաշնակներ՝ ոսկեզօծ եւ արծաթազօծ նկարներով (Բլէյէլ)։ Երեք օթեւով դաշնակներ, նաւերու համար։—Ինքնանուագ դաշնակներ։ — Բոսոն՝ (այսինքն ոտքով նուագելու դաշնակներ)։— Տէպէն՝ (ձեռքով նուագելու դաշնակներ։ Ցիչեալ դաշնակները պարզ դաշնակաց պէս ձեռքով եւս կը նուագուին։ Պօլ դաշնակներ բոլորովին պաղպաջ վրայ ոսկեզօծ արոյրէ ծաղիկներով։ — Երգեհոնք Ամերիկեան։—Նօթա դարձնելիք կատարելագործեալ գրակալներ, (tourne-feuillets)։ Ինքնաշարժ գրակալներ։—Մետաքսեայ գրակալներ.— ամեն տեսակ մէկ կամ երկու երեսով փայտէ կամ երկաթէ ոսկեզօծ կամ սեւանեկ գրակալներ։ Աթոռակներ եւ թիկնաթոռ աթոռակներ զանազան գիներով, երաժշտութեան պարզ դրութեամբ էթիւտներ։ — Պարզ եւ հնչական չափահարներ.—Երաժշտակալներ, պատուանդաններ, նոր տեսակ դաշնակի ճրագներ, մետաքսանկար ծածկոցներ դաշնակի վրայի եւ ստեղնարանի համար. սիրուն առարկայներ դաշնակներու վրայ հաստատելու համար եւն. եւն. դաշնակի ամեն տեսակ պիտոյքներ եւ մանր նիւթեր. մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառմամբ։ Ցիչեալ դաշնակի վերաբերեալ գործիքներն Փարիզի ամենէն համբաւաւոր Միլլէրի վաճառատան մէջ պատրաստուած են։

Դաշնակներ յանձնարարութեամբ, աւելի աժան գնով քան այն դաշնակներ զորս յանձնակատարք բերել կուտան։ 329

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ԱԼԻՔՍԱՆ ԹԱՆՏՐՃԵԱՆ

Պատիւ ունիմ ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ ակռայի ամենէն անտանելի ցաւերը կը դարմանեմ անմիջական կերպով։ Առանց ակռան քաշելու, փտութիւնը ինչ վիճակի ու գիքի մէջ ալ ըլլայ, 3-4 անգամ դարմանելով, ջղերը փտեցնելով գործը կը վերջացնեմ եւ փտած մասը կը լեցնեմ ապագային ցաւի, մաշելու եւ ճաթելու ամեն վտանգէ զերծ մնալու պայմանաւ։ Լեցնելիք նիւթն է ոսկի, բլաթին եւ այլն։

Կեղծ ակռայներ ոսկւոյ կամ քաուչուքի վրայ։ Այն անձինք որք իրենց կեղծ ակռայները քանիցս շինել տուած եւ ոչ մէկ կերպիւ անոնցմէ գոհ են մնացած, կամ զայնս զսպանակի ու թելերու ձգանցուցիչ միջոցաւ կը գործածեն, թող դիմեն ինձ որ մաշած ու անկարելի կոչուած լինտերու վրայ կը զետեղեմ կեղծ ակռայներու ամբողջ կամ անջատ շարք մը եւ այս առանց զսպանակի եւ այլ որ եւ է ուրիշ միջոցի։

Նոր դրութեամբ կը հաստատեմ ոսկւոյ նուրբ թերթերու վրայ ամբողջ ակռայներու շարքեր ոճով որ բերանն իր ձայն եւ լեզուն իր արտասանութեան կորովը ու նրբութիւնը չեն կորսնցներ, ակռայներն ալ ամուր, հաստատ եւ կոտրելու վտանգէ զերծ կը մնան։ Զանազան ձեւերով կը պատրաստուին ֆրանսական, անգլիական եւ ամերիկեան դրութեամբ ակռաներ։

Փտած ակռաներու ամենախորին արմատներն անմիջական կերպիւ եւ առանց ցաւ պատճառելու կը քաշուին։ Դիմել առաւօտեան 1էն մինչեւ ժամը 12 (Ը. Թ.), ի Բերա, մեծ փողոց Թօնզօրմայի դէմ թիւ 2։ 287

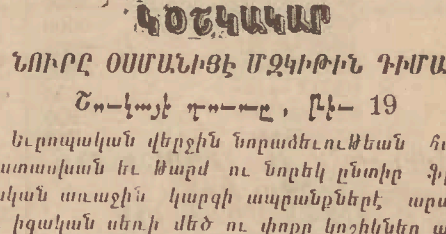

ԿՕՇԿԱԿԱՐ

ՆՈՒՐԸ ՕՍՄԱՆԻՅԷ ՄԶԿԻԹԻՆ ԴԻՄԱՑ

Շանկայի դուռը, թիւ 19

Եւրոպական վերջին նորաձեւութեան համապատասխան եւ թարմ ու նորեկ ընտիր ֆրանսական առաջին կարգի ապրանքներէ արական եւ իգական սեռի մեծ ու փոքր կօշիկներ պատրաստուած ըլլալով, ի մրցումն մեր արհեստաւոր դասուն կը վաճառեմ խիստ համեստ գներով։ Յանձնարարութիւնք կ'ընդունիմ ամենէն նրբաճաշակ անձանց իսկ, եւ կարճ միջոցի մէջ անթերի կը կատարեմ չափաւոր գներով։

Կայ, ''Նասըրը'', եւ օրօրոցի մէջ ''Ծռած'', ոտքեր մասնագիտութեամբ իւր կը դարմանեմ եզական եղանակներով, նաեւ պատուաւոր յաճախորդացս կը ծանուցանեմ, զատկական վերջին շաբթուն չի թողուլ իրենց յանձնարարութիւնները ի դիւրութիւն եւ ի ծայրայեղ հոգածութիւն։ 488 14—20

ՄԷԿ ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔԻ

ՊԱՏՐԱՍՏ ՀԱՆԴԵՐՁԵՂԷՆ

Պատրաստ հանդերձեղինաց Օ ՔՕՒԱՍԱՆ վաճառատունն, Ղալաթիա, Եւրոպէ քալտըրըմ փողոց, թիւ 94, Վոյվոտայի դիմացը. Վիեննայի սնանկացեալ ԲԱՈՒԼ ԼՕՒՎԻՆԿԸՐ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ապրանքներուն մեծաքանակ մթերքն, որուն արժէքն է 1,000,000 ֆրանք, տեղական խնամութեան որոշմամբ կէս գնով գնած ըլլալով, այս ահագին մթերք յատուկ շոգենաւով փոխադրուած է մեր Կ. Պոլսոյ վաճառատունն՝ ամեն գիներով ծախուելու համար։ Այս մթերք կը պարունակէ ճոխ զգեստներ երիկ մարդոց եւ տղայոց համար, թիկնոց, տափատ, եւ այլն։ Ահաւասիկ մէկ փոքր ցուցակը·

20000 ԶԳԵՍՏ ի գին 75, 80, 85, 90, 95, 100, 120, 140, 160, 200 ղրուշի։
15000 ԹԻԿՆՈՑ ի գին 100, 105, 110, 120 եւ 140 ղրուշի։
15000 ՏԱՓԱՏ ի գին 30, 35, 40, 45, 50, 55 եւ 90 ղրուշի։ 511
12000 ՏՂԱՅՈՑ ԶԳԵՍՏ ի գին 35, 40, 45, 50 եւ 60 ղրուշի։
8000 ՆԱՒԱԶԻ ԶԳԵՍՏ ՏՂԱՅՈՑ ի գին 25, 30, 35, 40, 45 եւ 70 ղրշ.։
3000 ՌԸՏԷՆԿՈՏ. ՃԱՔԷԹ ԵՒ ԺԻԼԷ ի գին 100, 120, 130 եւ 140 ղրշ.։

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

322

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ — **ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՍՍՈՒՐԸՆՍ**

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,695,969
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 2,650,872

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,056,900
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 1,076,800

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած [illegible] մեծ գումարները ապահովագրողաց կրնան վստահաբար գիրենք ներկայ ցնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի վճարքին համար մինչև ցարդ [illegible] վճարած են 20,000,000 Անգլիական Ոսկի կ'ընէ։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և գրաւաթղթերն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 bis սենեակներն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկեր. Թեան

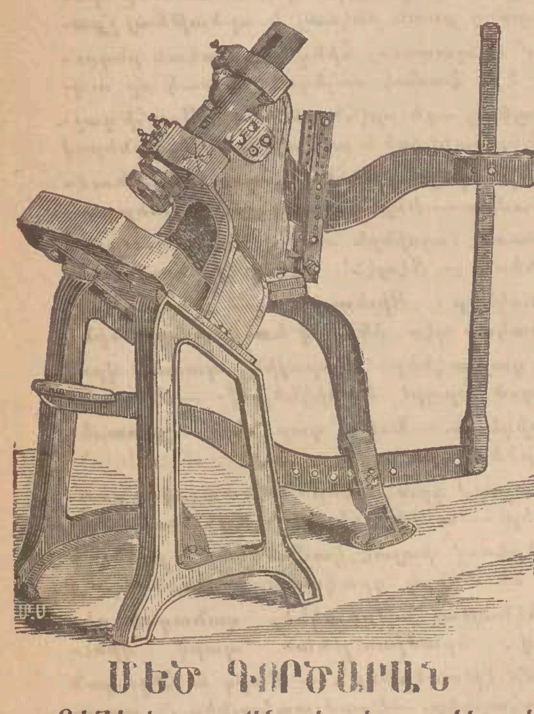

ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Թիթեղեայ ամէն տեսակ տուփեր և այլ կազք, կը շինուին խիստ վայելուչ և դիւրագին։

Մեծաքանակ յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին։

Պահճէ-Գաբու, Բասիմ Բաշա խանի դէմը։ 512 3—20

ԱՒԱԶՐՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Սըբեստիէն. Անդլեա, Կ. Պոլսոյ և Օդեսայի մէջ
ԹՈՄԱՍՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ և ԸՆԿ.

Անուանք	Թօնաժ	Անուանք	Թօնաժ	Անուանք	Թօնաժ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալերմօ	3200
Անճելօ	3000	Կալիբեօ	5500	Բանտեր	1700
Աբոլլօ	5500	Կրգանօ	2200	Բլաթօ	1500
Արկօ	2300	Կողօ	1800	Բօլօ	1000
Արիօստօ	3000	Կրոտնօ	2200	Փուրիօ	2800
Պասանօ	3000	Ճերօ	2000	Րիալթօ	4400
Պորտոֆինօ	2200	Ճիտալկօ	3900	Րինալդօ	3200
Պրաֆօ	2000	Ճենուա	7000	Րոլլօ	3000
Պուֆֆալօ	8800	Ճուվեր	1200	Րոմեօ	8500
Գէլրօ	2600	Ալպկօ	5000	Րոզարիօ	3500
Գալիբսօ	2500	Ճիւնօ	2300	Սալերնօ	4000
Գամեօ	2100	Բէլլօ	2000	Սանդիակօ	3200
Գադօ	2000	Բօլրնօ	4200	Սաբֆօ	2000
Գօմօ	2700	Բօվնօ	2200	Սիլվիօ	2000
Չիքակօ	5000	Լեօ	2000	Սօրէնտօ	4300
Գլիօ	5500	Լեգանթօ	4500	Թ. Ռուպպեն	3000
Գօլօրատօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թառրսօ	1200
Տիզօ	2500	Մալթ	1500	Թօլինօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարքեկօ	4300	Թօրրինօ	900
Տուրօ	4800	Մարգելլօ	6500	Ուրբինօ	5000
Տրապօ	2100	Միլօ	2000	Վօլթուրնօ	5000
Խայնամօ	2600	Մուրինօ	3100	Եէտօ	3600
Եւրօրաոօ	3000	Նիւօ	2000	Զեպրա	1000
Էլեքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Տիֆֆայինօ	200
Տրաթօ	2600	Օթելլօ	5000	Զեմպօ	200
Ֆալքօն	800	Օֆրանօ	4500	Զէրօ	140
Ֆիոռօ	700	Օգգօ	2000	Մօդլիթօ	120

Էմիրայն Մոնարք 8000
Բերմուդ Մոնարք 8000
Լեհիսն Մոնարք 810

«Քայրօ» շոգենաւը, նաւապետ Մաքբրմ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն աստ կ'սպասուի յառաջիկայ երկուշաբթի, ապրիլ 3ին։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԻԹ
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլէթ խան, Ղալաթիա
293

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվերբուլի և Միջերկրականի մէջ բանող
շոգենաւք

Անուանք	Թօնաժ	Անուանք	Թօնաժ
Քանտարուա	4200	Աֆրիքօ	3000
Ֆէրոս	4000	Օռլարիօ	3000
Օսմանլի	4000	Նեբթիւն	3000
Սեբաստօբօլ	3250	Բերօա	3000
Թիգրիս	3250	Լօգիօս	800
Մակեդոն	3250	Օլիմպոս	800
Մարիօթիս	3250	Սեբեի	700

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և Ընկ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍՃՄՍ և ԸՆԿ.
292 31, Ճէյմս Սգրիդ Լիվրբու

ԼԱՆՔԱՇԱՅՐ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ի ՄԱՆՉԵՍԴԸՐ
Հիմնեալ 1852ին

Դրամագլուխ Անգլ. Ոս.	3,000,000
31 դկ. 31ին աւանդ տրուած գմ.	1,771,006
1891 դեկ. 31ին պահեստ	1,635,903
Հասոյթ 1891 ին	1,851,329

Այս ընկերութիւնը ընդդէմ հրդեհի կ'ապահովէ ամէն տեսակ շէնք, կահ, ապրանք, ի Պոլիս և ի շրջակայքն ինչպէս և նաւերնաւահանգստին մէջ.

THE LANCASHIRE INSURANCE COMPANY

Վնասի առնն արագ և խղճամիտ վճարումն։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ գործակալութիւնն ընկերութեան, 1 և 2 Իզզէթ փաշա խան, Ղալաթիա

ՌԻՉԱՐՏ Մ. ՊՈՆՏ
Ներկայացուցիչ
257 ՊՈՆՏ, ՍԷԼԼԸՐ ԵՒ ԸՆԿ.

[illegible]

Տօքթօր Այէրի ջերմային հիւանդութեան, այն դեղն որ անխառն քաղցրութիւն մի է զուտ քուաքինայէ, է յաճախ և ազդու կազդուրիչ ամէն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճահճախառն վայրերու ջերմոտ կլիմայէ և ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնն և ապաքինիչ առոյգ յատկութիւնն երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդեանցը առոյգ գիտութեամբ։ Այս ֆիզիքական խանգարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր անտեսանելի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն յարդն և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և [illegible], և արեան թունաւորումն. որոց առանուններն տրուած է. ջերմն և սարսուռ, թաքուն ջերմ, պարբերական ջերմն, ընդհատական ջերմն մագձային տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտն ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճահճախառնաբուրեալ վայրերէ մահահոտ նիւթով, կամ բաց աղբանոցներէ և անձրևներու ծակերէն ելած թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ։

Այէրի ջերմի ու տենդից դեղը կը ջնջէ այդ թունաւոր նիւթոց կամ [illegible] ազդեցութիւնները, զորս կը գտնէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ գործ է անուղղակի անվտանգ և անվնաս է և օգտման առոյգ, միայն թէ տրուած հրահանգի համեմատ գործածուի. կը ծախուի Մինասեան և ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա. Կ. Պոլիս 350

COMP. RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթևեկութիւնք

Բշ. 22/3 Օտեսայի ուղղահանգակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գշ. 23/4 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի ուղղահանգակ. ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէանի համար,
Դշ. 24/5 Սեվաստոպոլի ուղղահանգակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Եշ. 24/5 Սուրհանդակ դէպի Սև ծովու նաւահանգիստները մինչև Բաթում առաւօտեան ժամը 11ին։
Շ. 25/6 Օտեսայի ուղղահանգակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Ազդ.—Մարտ 23/4, երեքշաբթի օրը կ'ելնեն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ու, պէտքը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի Պէյրութ, Եաֆա, և Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւերն 12

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ
ՀԱՃԻ ՊԱՊԱ
Պահչէ Գաբու, Եօմէր Էֆէնտի խան

Այս մթերանոց Եւրոպայէն իրեն յատուկ գործարանէն ամեն տարի եղանակին համաձայն նորաձև և աժան պատրաստ հագուստներ բերել կուտայ չափահաս մարդոց, պատանիներու և փոքր տղայոց համար։ Այս տարի ևս ձևաւոր և լաւ կերպաս պատրաստ հագուստներ բերել տուած է։ Սոյն մթերանոցը դիմողներն ըստ առաջ ոյն ամեն կերպիւ գոհ պիտի մնան։ 505 10—26

ՄԵԾ ՎԻՃԱԿ ԼՈՒԾԻՉ ԵՒ ԶՈՎԱՑՈՒՑԻՉ
ԽԻՍՏ ԱԽՈՐԺԱԼԱՄ

TAMAR INDIEN GRILLON

Ընդդէմ
ՓՈՐՀԱՐՈՒԹԵԱՆ
Արիւներթութեան, գլխացաւի, մաղձի, անախորժութեան, տամուքսի և աղեաց անհանգստութեան

E. Grillon

Ստորագրութիւն տուփին վրայ դրուած

ՓԱՐԻԶ, ԿՐԻՅԼՕՆ, 33, Արշիվ փողոց դեղարանաց մէջ, 33, rue de Archives 120

ՀԱՐՍՆԵԿԱՆ ՇՈՂԿԱՓՈՒՆՔ
ԳԵՂԵՑԿԱՑՈՒՑԻՉ ՄԱՐՄՆՈՑ ԴՈՅՆԻ, ՄԻՇՏ ՇՈՂ ԿԱՓՈՒԹ, ՄԻՇՏ ԹԱՐՄ։

Ընգամուան մը փորձը պիտի համոզէ ամեն Տիկին թէ որչափ գերազանց է այս ուլեշ ամեն հեղանիւթներէ և բազմաթիւ փոշիներէ։ Առաջին անգամ գործածելովն ալ, որ քանի մը վայրկեանի գործ է, պիտի տեսնուի ինկդն որ երեսը, վիզը, թեւերը և ձեռուըները պիտի առնուն անոյշ փափկութիւն մը և մարմարինի փայլ, հանդերձ շուշանի և վարդի գունով և բուրմամբ։ Սապոնի գրգռիչ յատկութիւնները կը հանդարտեցունէ։ Ինչեւ կ'ընէ մորթի սեւոյքը, երեսի և ձեռքի ցանները, արեւայրուքը, և ուրիշ ամեն բրտութիւն և բծաւորութիւն։ Եւ աս ամեն բանով անկարելի կ'ընէ մատնուիլ թէ արհեստով գեղեցկացուած է։

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116 Southampton Row). Նոյնպէս Բարիզ ու Նիւ Եօրք։ Կը վաճառուի սափրիչներու, անոյշ իւղագործներու և անգղիացի դեղագործներու քով։

Մեծաքանակ վաճառում ի Պոլիս Յ. Հ. Քիւչիւքեան եղբարց քով, Եենի ճամի փողոց, 18, Պոլիս և Խամուտօ Բաբուանա, Սիւքաէք Բալաքըրը, Ղալաթիա. փոքրաքանակ վաճառումն Բ. Հ. Քիւչիւքեան եղբարց քով, Պոլսոյ կամուրջին գլուխը, 17, և Բերայի Մեծ Փողոցը, 158, Բանծիւք, բրիտանական դեղարանը և Իպլեար, հոտավաճառ, Մեծ Փողոց Բերա, 433։

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որք ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվրբուլի և Սեւ-ծովու մէջ

Անուանք	Թօնաժ	Անուանք	Թօնաժ
Ումբրիա	7718	Գաթալոնիա	4845
Էթրուրիա	7718	Պոթնիա	4531
Սերվիա	7391	Սամարիա	3574
Աուրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բավոնիա	5587	Ատլաս	2393
Սեֆալոնիա	5517	Սարագոսա	2166
Գալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սկիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալճերիա	2143	Թրինիտատ	899
Քեսար	1876	Մորոքքօ	1855
Շերպուրկ	1614		

Մորոքքօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօն Բրինկ, Լիվրբուլէն աստ կը սպասուի դէպի ապրիլ 10։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ձ. ՃՈԼԻ գործակալ
Thomas C. Joly
Ալիքսիառիս խան, Թիւ 40
47 Ղալաթիա

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
Տրապիզոնի և Պոլսոյ մէջ կանոնաւորապէս բանող

«Անաթօլի» շոգենաւը ապրիլ 4ին (Ն. Տ.) երեկոյեան ժամ 4ին (Ը. Ե.) պիտի մեկնի Կ. Պոլսոյ նաւահանգիստէն դէպ ի Պաթում, հանդիպելով Սամսոն, Կիրասոն և Տրապիզոն։

Բարիզ-Լիոն-Միջերկրական երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,
Ա. կարգ 245 Փրանք
Բ. » 175 »

Ուղեւորաց և ապրանքաց

Նաւուղեգի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակալատուն
ԹԻՄՈԹԷ ԲՐԳՈՒԼ
477 Մուհէնտիսհանէ Սիթէ Ֆրանսէզ

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ
ՍՏԵՓԱՆԱՏԻ Կ. ԲԷՉԾԱՃԵԱՆԻ ԵՒ ԸՆԿ.
Ղալաթիա, Միւրէ խան, Վոյվոտա փողոց թիւ 2

Մեր դրամատունը կ'ընդունի առեւտրական կամ սեղանաւորական ամեն ձևակ ի մայրաքաղաք և օտար երկիրներ, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով բաժնեթուղթի վրայ փոխառութիւնք գանձմունք աստ և յօտար երկիրս, վճարումն տոկոսի կտրոններու և պանքտոմսերու, ի հրաման տոմսեր կը յանձնէ մեծ և փոքր Ցունաստանի, Իտալիոյ և Թուրքիոյ վրայ։ Եւրոպական տէրութիւններէն երաշխաւորեալ վիճակահանութիւններու պարտաթուղթեր թէ կանխիկ թէ ամսական 20էն 100 ղրշ. վճարումներով և ամեն դիւրութիւնք յաճախորդաց վիճակահանութեանց և չահերու գանձման քոնթրոլին։ Ի ստորեւ նշանակեալ պարտաթուղթերէն ամեն գնող առաջին վճարումէն տէր կ'ըլլայ պարտաթուղթին՝ պաշտօնագրով մը որուն կը միանայ պարտաթուղթին թիւը կրող նամակ մը և այդ թուականէն իրաւունք կունենայ ամեն վիճակահանութեան, և թիւն ելնելուն պէս իրաւունք ունի իր շահած գումարին ամբողջական վճարման։ Գնուած բաժնեթուղթին տոկոսները գնողին կը վերաբերին առաջին վճարումէն իսկ։ Աւելորդ է պարզել բոլոր առաւելութիւնն որ յառաջ կուգայ պարտաթուղթեր գնելու այս միջոցէն այն անձանց համար որք ամիսը փոքր դրամներ ունին տրամադրելի։ Եւ որք օգտակարապէս և երաշխաւորութեամբ կարող են ի կիր առնուլ իրենց փոքր խնայողութիւնները՝ յոյս ունենալով հարստութիւն չինել առանց զոհողութեան։ Միակ միջոց կարենալով ամիսը 20էն 100 ղրուշ տրամադրելի ընել պարտաթուղթերու գնման համար, առանց վնասու, նոյն իսկ եթէ բախտը նպաստաւոր չըլլայ ժամանակ մը ետք կը տիրացուի տոկոս բերող պարտաթուղթի մը, 200էն 500 Ֆր. դրամագլխոյ մը։

387

ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵ	Շահական վիճակահանութեանց թիւը	Մեծ թիւերուն գումարը		Քուբոնին տարեկան վճարումը	
Ցունաստանի Ազգ. Պանքան 4 %	3	Թիւ 27,	Ֆր. 300,000	Ֆր. 16	ղրշ. 100
Քրէտիթ ֆոնսիէ տը Ֆրանս 3 %	6	,, 591,	,, 1,060,000	,, 15	,, 100
Անբրէօն քոմինալ փարիզի 3 %	4	,, 352,	,, 1,500,000	,, 12	,, 100
Քաէտր ֆոնսիէ եգիպտական 3 %	12	,, 312,	,, 1,500,000	,, 7.50	,, 50
Քրէտիթ ֆոնսիէ տը Ֆրանս անտոկոս	2	,, 444,	,, 314,000	,, 7.5	,, 20
Անբրէօն քոմինալ Պրուքսէլ քաղաքին	6	,, 141,	,, 295,000	,, 2.50	,, 20
Օսմ. պարտաթուղթ անտոկոս	6	,, 300,	,, 3,600,000	,, ...	,, 20

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ
ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ
1893 ՄԱՐՏ 8 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ԱՊՐԻԼ 3

Վոսփորէն Ելնող շոգենաւեր

40 Ենիքէօյ. Մեզ. Պէյլէրպէյ. Թար. Ենիքէօյ. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիկթաշ
12 45 Գանլը. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզկ.
12 45 Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք
1 — Պէյգօզ Բաշաղ. Զուպգ. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ.
2 — Պէյգօզ Բաշաղ. Ենիք. Գանլճ. Պոյաճ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Արնավտ. Չէնկլ. Պէյլէ. Օրթք. Գզկճ. Իւսկիւտար Պէշիք Գապաթաշ
2 — Ենիքէօյ. Մեսար. Պէյք. Թարապ. Ենիք. Միրկն. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրշ. Օրթք. Պէշիքթաշ.
2 15 Ենի մահալլէ Մեզարպուրնու Պէյլէքոզ. Թարապ. Պէյգօզ Բ. պաճէ Չուպուգլ. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանտլ. Վանիք. Չնկլ. Պէյլր. Գուզկ. Պէշիք.
2 50 Ռ. Ա. Գավագ Ենիմ. Մեզար. Պէյիւք. Թարապ Պէյգօզ Բ. Պաղչէ Չպուգլու Գանլճ Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկլ Պէյլր. Գուզկ. Իւսկտ.
3 15 Ենիմ. Մեզար. Պէյք. Թարապ. Ենիք. Ս. էն. Միրկ Պոյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրշ. Օրթաք. Պէշ.ք.
4 30 Ենիմ. Մեզար. Պէյիւք. Թարապ. Ենիք. Ստեն. Միրկ. Պոյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրշ. Օրթաք. Պէշիք.
5 — Պէյգօզ Բաշպճ. Չպուգլ. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանտիլլի Վանիք. Չէնկլ. Պէյլր. Գուզկ. Պէշիք.
5 45 Ենիմ. Մեզար. Պէյք. Թարապ. Պէյգօզ Ենիք. Ստեն. Միրկն. Պոյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրշ. Պէյլր. Օրթաք. Պէշիքթաշ
7 — Միրկն. Ռ. Ա. Հիսար Գանտ. Արնվտ. Չնկլ. Պէյլրպէյ. Օրթք. Գզկճ. Պէշիք. Իւսկ.
7 — Ենիմ. Մեզարպ. Պէյիւք. Թարապ. Պէյգ. Բաշպճ. Ենիք. Միրկ. Գանլճ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Արնավ. Չէնկէլ. Պէյլ. Օրթաք. Գուզկ. Պէշիք. Իւսկ.
7 45 Ա. Ռ. Գավ. Ենիմ. Մեզ. Պէյիւք. Թարպ. Ենիք. Միրկէօն. Ռ. Հիսար Պէպէք. Արնվ. Գուրշ. Օրթաք. Պէշիկ.
8 45 Ենիմ. Մեզարպ. Պէյիւքտէրէ Թարապիա Պէյգօզ Բաշպճ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իւսկ.
9 — Ենիմ. Մեզարպ. Պէյիւքտ. Թարպ. Ենիք. Ստենիա Պոյաճ. Ռ. Հիսար. Արնավ Օրթ. Պէշիկ.
10 10 Ա. Գավագ Ենիմ. Մեզարպ. Պէյիւք. Թարապ. Ենիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրշ. Օրթ. Պէշիք.

Կամուրջէն Ելնող շոգենաւեր

9 — Պէշիկ. Օրթաք. Գուրշ. Արնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թարապ. Պէյիւք. Մեզպ. Ենիմ.
3 15 Պէշիք Օրթաք. Գուրուչ. Արնվք. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թարապ. Պէյիւք. Մեզարպ. Ենիմ.
3 20 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար. Գանլըճա. Չուպգ. Բաշպաղչէ Պէյգօզ
4 10 Գապաթ. Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլ Չէնկէլք. Արնավ. Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլճ. Միրկ. Ենիք. Բաշպճ. Պէյգ Թարպ. Պէյիւքտ. Մեզար Ենիմ.
4 30 Պէշիկ. Օրթաք. Գուրշ. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար. Միրկ. Ստենիա. Ենիք. Թարպ. Պէյիւք. Մեզարպ. Ենիմ.
5 15 Իւսկ. Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թարպ. Պէյիւք. Մեզպ. Ենիմ. Ռ. Ա. Գավագ
5 20 Իւսկ. Պէշիք. Գզկճ. Օրթաք. Պէյլէրպէյ Չէնկլք. Արնվտ. Պէպէք Գանտիլ. Ա. Ռ. Հիսար Գանլճ. Միրկէօն
6 — Գապաթ. Իւսկ. Պէշիք. Օրթաք. Արնվ. Պէպէք Ա. Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Պէյգ. Թարպ. Պէյք. Մեզարպ. Ենիմ.
7 — Պէշիք. Իւսկ. Գուզկունճ. Պէյլէր. Չէնկլ. Արնավ. Գանտ. Ռ. Հիսար Պոյաճ Գանլճա Ենիք. Թարպ. Պէյիւք. Մեզար. Ա. Գավագ։
8 30 Պէշիքթաշ Օրթ. Գուրշ. Արնվտ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թարապ. Պէյիւք. Մեզպ. Ենիմ.
9 15 Պէշիկ. Օրթաք. Արնավ. Գանտ. Ռ. Հիսար Պոյաճ. Գանլճ. Ենիք. Պէյգօզ. Թարպ. Պէյիւք. Մեզար. Ենիմ.
10 5 Գապ. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճա Չուպգ. Բաշպ. Պէյգ. Մեզր. Ռ. և Ա. Գավագ.
10 15 Գապ. Պէշիք. Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկէլք. Գուրուչ. Արնավ. Գանտ. Ա. Ռ. Հիսար Գանլճ. Միրկ. Ենիք. Բաշպ. Պէյգօզ
10 20 Պէշիքթաշ, Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Պոյաճ. Միրկէօն Ստենիա Ենիք. Թարպ. Պէյք. Մեզարպ. Ենիմ.
11 10 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկ. Վան. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլճ. Բաշպ. Պէյգ.
11 20 Պէշիք. Օրթաք. Արնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թարապ. Պէյիւք. Մեզար. Ենիմ.
11 30 Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկ. Վանիք. Պէպէք.
12 15 Պէշիք. Օրթաք. Գուրշ. Արնավ. (Այս շոգենաւը դէպ երթալ առտեն մինչև Գուրուչ. պիտի երթայ)

ԼԻՒՆԻՕՆ L'UNION

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
Հաստատեալ ի Փարիզ, իւր կեդրոնավայրն, Պանք փողոց, 15
ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

33

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ
ՀԻՄՆԵԱԼ 1828ԻՆ

Դրամագլուխը	Ֆր. 10,000,000
Պահեստի դրամ	» 6,700,000
Գանձելի ապահովագին (Բոնս)	» 63,770,000
1890ի հասոյթք	» 15,000,000
Հրդեհի վնասուց վճարուած	» 160,570,000

Պ. Պ.
Ա. Տ'ԷՅՇԹԱԼ, ... Նախկին վարիչ Ֆրանսական Պանքայի, Նախագահ Ֆրանսայի Հարաւային երկաթուղեաց ընկերութեան, ՆԱԽԱԳԱՀ
Ս. ՄԱԼԷ, Մալէ եղբարց Դրամատունէն, Նախագահ «Բարիզ-Լիոն-Միջերկրական» երկաթուղեաց ընկերութեան, Նախկին Օմ. կայս. Պանքայի, ՓՈԽ-ՆԱԽԱԳԱՀ
ԻՒՆԻՕՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ.
Թ. ՕՏԵՆԻ, Նախկին դրամատէր, Նախագահ Վիէյլ Մոնթանեի և Լեհնաքի ածխահանքաց ընկերութեան։
ԻՒՐՍԷԼ, Նախագահ Մէլիւզինի Ծովային Ապահովագրական ընկերութեան։
ԴԷՇԻ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ) Պ. Պ. ՇԱՌԼԸ ՌՕՊԷՐ, Նախկին պետական խորհրդական, ՏՆՕՐԷՆ
Պառօն Ժ. ՍԸՌԻՋ, Նախկին ելմտական քննիչ, ՓՈԽ-ՏՆՕՐԷՆ

Պ. Պ.
Ս. ՃԷՅՄՍԸՆ, Հօթինկեր և Ընկ. դրամատերց տունէն։
Ֆ. ՄԻՇՕ, Նախկին Նախագահ Սէնի Առեւտրական Դատարանին, վարիչ Ֆրանսական Պանքայի, վարիչ Ֆրանսայի Հիւսիսային երկաթուղեաց։
Հ. ՄԻՐԱՊՕ, Միրապօ Բաքար, Բիւբուա և Ընկ. դրամատերց տունէն։
Ա. ԹԻՒՐՆԷՅՍԸՆ, Լանսի երկաթուղեաց Ընկերութեան վարիչ։
Ա. ՎԷՐՆ, Վէրն և Ընկ. դրամատերց տունէն, վարիչ Ֆրանսական պանքայի, տեսուչ Ֆրանսայի Հիւսիսային երկաթուղեաց ընկերութեան, վարիչ Օսմ. պանքային։
ԿԵՆԱՑ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ) Պ. Պ. ԱԼՊԷՐ ՖՈՒ, Տնօրէն
ԷՕԺԷՆ ԼԸ ՍԷՆ, Փոխ-Տնօրէն

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ
ՀԻՄՆԵԱԼ 1829ԻՆ

Դրամագլուխը	Ֆր. 10,000,000
Պահեստի դրամ	» 93,8
Կենաց համար վճարուած	» 59,000,000
Ապահովագրեալ գումարը	» 243,580,000

Ընկերութեան դրամատեարք ի Կ. Պոլիս. ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Մասնաւոր Տնօրէնն Կ. Պոլսոյ, **ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԷՐԼԵԱՆ**, Ղալաթիա, Մահմուտիէ փողոց, Քամանտօ Պանքայի դիմաց, Երամեան խան, Թիւ 2